

«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Περιεχόμενα

1.	ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ – ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ.....	5
1.1.	Φορέας Χρηματοδότησης.....	5
1.2.	Διαχειριστικός φορέας.....	5
1.3.	Δυνητικοί δικαιούχοι.....	5
2.	ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	5
2.1.	Σχέδιο Ανάκαμψης για την Ευρώπη.....	6
2.2.	Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.....	6
2.3.	100 κλιματικά ουδέτερες πόλεις.....	7
2.4.	Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης.....	8
2.5.	Στόχοι του προγράμματος.....	8
2.6.	Οφέλη και αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος.....	8
3.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	10
3.1.	Περιγραφή του Προγράμματος – Επιλέξιμες δράσεις.....	10
3.2.	Οριζόντιες κατευθύνσεις των ανωτέρω Έργων/Παρεμβάσεων.....	13
3.3.	Οριζόντιες επικουρικές δράσεις για το σύνολο των ανωτέρω.....	13
3.4.	Ειδικότερα γενικά θέματα και θέματα χρηματοδότησης και επιλεξιμότητας δαπανών.....	14
3.5.	Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας.....	15
3.6.	Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμα:.....	17
4.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	17
5.	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	18
5.1.	Διάρκεια εφαρμογής.....	18
5.2.	Ορόσημα - Χρονοδιάγραμμα.....	18
6.	ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ.....	18
7.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ.....	21
7.1.	Διαδικασία αξιολόγησης.....	21
7.2.	Κριτήρια αξιολόγησης.....	22
7.3.	Λόγοι απόρριψης υποβαλλόμενης πρότασης.....	25
7.4.	Υποβολή και εξέταση ενστάσεων.....	26
7.5.	Απόφαση ένταξης.....	26
7.6.	Δημοσιοποίηση.....	26
8.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ - ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ.....	26
8.1.	Γενικές οδηγίες.....	26

8.2.	Παρακολούθηση υλοποίησης των επιλεγμένων προτάσεων.....	27
9.	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	27
10.	ΧΡΗΣΙΜΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	27
10.3.	Προσβασιμότητα.....	27
10.4.	Υποδομές ποδηλάτων	28
10.5.	Ηλεκτροκίνηση	28
10.6.	Διατηρητέα κτίρια	29
11.	ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	29
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	29
	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ «ΠΡΟΦΙΛ» ΠΟΛΗΣ	29
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	30
	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ – ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ – ΛΙΣΤΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΤΕΛΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	30
	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	32
	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΡΓΟΥ	36
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....	0
	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ / ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ.....	0
	1. Έκθεση Τεκμηρίωσης εξασφάλισης προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα.....	0
	2. Πλάνο Διαχείρισης του έργου	2
	3. Βεβαίωση/εις συμβατότητας με το επιχειρησιακό σχέδιο και άλλα στρατηγικά σχέδια του δήμου.....	2
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	3
	ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	3
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	12
	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	12

1. ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ – ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

1.1. Φορέας Χρηματοδότησης

Φορέας χρηματοδότησης του Προγράμματος Επενδύσεων «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης

1.2. Διαχειριστικός φορέας

Διαχειριστικός Φορέας του Προγράμματος Επενδύσεων «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

1.3. Δυνητικοί δικαιούχοι

Δυνητικοί δικαιούχοι στο Πρόγραμμα Επενδύσεων «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» είναι όλοι οι Δήμοι της χώρας. Κάθε δυνητικός Δικαιούχος έχει δικαίωμα να υποβάλλει μία (1) αίτηση χρηματοδότησης στο ανωτέρω Πρόγραμμα. Σε περίπτωση συνεργασιών μεταξύ των Δικαιούχων (π.χ. Διαδημοτική συνεργασία) είτε για λόγους βέλτιστου Σχεδιασμού Έργων / Δράσεων, Οικονομίας Κλίμακας κ.τ.λ., ευρύτερων περιοχών, είτε για λόγους μη επάρκειας / αδυναμίας Δικαιούχου, οι εμπλεκόμενοι οφείλουν να έχουν αμοιβαία αποφασίσει και συμφωνήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (με Προγραμματική Συμφωνία), καθώς και τη διαχείριση του έργου (ένας Δικαιούχος της συνολικής Πράξης).

2. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η πρόσφατη πανδημική κρίση που ταλανίζει τον παγκόσμιο χώρο, οδήγησε σε μια σειρά από επακόλουθες συνέπειες στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα. Μεγάλο μέρος αυτών των επιπτώσεων επηρεάζουν ιδιαίτερα τις αστικές περιοχές στις οποίες τα τελευταία χρόνια συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό του ανθρώπινου πληθυσμού. Η Ευρωπαϊκή προσπάθεια ανάκαμψης η επεξεργασία του οποίου ξεκίνησε ήδη από το 2020, οδήγησε στην σύσταση του Ταμείου Ανάκαμψης και στην διατύπωση της αντίστοιχης δέσμης μέτρων που το συνοδεύουν. Μεταξύ άλλων, το Ταμείο Ανάκαμψης και ο μακροπρόθεσμος Ευρωπαϊκός προϋπολογισμός για την περίοδο 2021- 2027 θα στηρίξει τις επενδύσεις στην ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση και τις επενδύσεις στην ανθεκτικότητα.

Το παρόν πρόγραμμα, έχει συνεπώς ισχυρό **αναπτυξιακό χαρακτήρα** και ταυτόχρονα συνδέεται με τις πολιτικές και τις εθνικές δεσμεύσεις για την κλιματική αλλαγή, την αστική ανθεκτικότητα, την βιώσιμη αστική ανάπτυξη, τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων στον υφιστάμενο πολεοδομικό χώρο με διάφορα χαρακτηριστικά, αλλά με τελικό αποτέλεσμα την αναβάθμιση αυτού του χώρου όχι μόνο από αισθητικής πλευράς αλλά επίσης όσον αφορά στην οικονομική, περιβαλλοντική, λειτουργική και κοινωνική αναζωογόνησή του. Οι παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές της χώρας, που ενσωματώνουν στοιχεία ιδιαίτερης πολιτιστικής ή/και περιβαλλοντικής σημασίας και δύναται να λειτουργήσουν ως «αστικά τοπόσημα» ή σημεία αναφοράς του αστικού χώρου, αφορούν ειδικές παρεμβάσεις εντός του αστικού χώρου με αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στην αναβάθμιση των υποδομών, κ.ο.κ. Ως εκ τούτου ο στόχος του προγράμματος είναι κατά κανόνα σύνθετος (π.χ. αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και του κτιριακού αποθέματος, αποκατάσταση και ανάδειξη στοιχείων ή/και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, ηλεκτρονικές εφαρμογές τύπου smart-cities, κ.ο.κ.) και οι επιπτώσεις τους πολυεπίπεδες. Ενδεικτικά: συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αστικού χώρου και της ασφάλειας των χρηστών, στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην προσέλκυση νέων λειτουργιών και οικονομικών δραστηριοτήτων / επιχειρήσεων και στον μετασχηματισμό των τοπικών οικονομιών, στη σύνδεση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, στην πρόληψη από τις επιπτώσεις των φαινομένων της κλιματικής Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι ο σταδιακός μετριασμός των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων που προκαλούν απρόσμενα γεγονότα (όπως η πρόσφατη πανδημία ή μια φυσική καταστροφή), ιδίως σε περιοχές που χαρακτηρίζονται παράλληλα από υψηλές οικιστικές πυκνότητες, ενδεχομένως χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των κατοίκων, έλλειψη δημόσιων χώρων ή/και αστικού πρασίνου, κ.ο.κ. (ήτοι υποβαθμισμένο αστικό περιβάλλον).

2.1. Σχέδιο Ανάκαμψης για την Ευρώπη

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στις 11 Φεβρουαρίου 2021 τον κανονισμό για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ο μηχανισμός βρίσκεται στον πυρήνα της πρωτοφανούς προσπάθειας ανάκαμψης της ΕΕ, του «Next Generation EU»: του σχεδίου των 750 δισ. € που συμφωνήθηκε από τους ηγέτες της ΕΕ τον Ιούλιο του 2020. Χάρη στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, ενώ παράλληλα οι οικονομίες τους θα προχωρήσουν **στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση** ώστε να γίνουν πιο **βιώσιμες και ανθεκτικές**.

2.2. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Το μέλλον της Ευρώπης εξαρτάται από την υγεία του πλανήτη. Οι σημερινές κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπισθούν επείγοντως με φιλόδοξες λύσεις. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να επιτύχει **κλιματική ουδετερότητα έως το 2050**. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, απαιτείται ένας **μετασχηματισμός της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας** ο οποίος θα πρέπει να είναι **οικονομικά αποδοτικός, δίκαιος και κοινωνικά**

ισορροπημένος. Στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) καθορίζονται πρωτοβουλίες πολιτικής με σκοπό να επιτύχει η ΕΕ τον στόχο της για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η πρόσκληση του «Green Deal» θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθарές μεταφορές και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία. Επιπλέον, η ΕΕ θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την πράσινη οικονομία. Η δράση αυτή αποκαλείται «Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης» και θα συμβάλει με 100 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027 στις πλέον πληγείσες περιοχές.

2.3. 100 κλιματικά ουδέτερες πόλεις

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «100 climate neutral cities by 2030 by and for the citizens» στοχεύει να υποστηρίξει τον μετασχηματισμό 100 ευρωπαϊκών πόλεων προς την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2030, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της ατζέντας του ΟΗΕ του 2030 και των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης (SDG's), καθώς και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) έως το 2050, για τη βελτίωση της ευημερίας των πολιτών. Σκοπός του Προγράμματος είναι οι 100 τελικά επιλεγμένες πόλεις να συνεργαστούν μεταξύ τους και να λειτουργήσουν ως πρότυποι κόμβοι καινοτομίας για όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις, αναπτύσσοντας ένα αποθετήριο καλών πρακτικών από επιτυχημένα έργα καινοτομίας και επενδύσεις πλήρους κλίμακας. Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή των πόλεων θα είναι η φιλοδοξία, η δέσμευση, η ικανότητα και η συμμετοχή των πολιτών και η μια ισορροπημένη γεωγραφική κατανομή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις διαφορές στα επίπεδα ετοιμότητας των πόλεων. Τα οφέλη των πόλεων που θα επιλεγούν από το Πρόγραμμα θα είναι πολλαπλά (περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά κ.α.). Οι επιλεγμένες πόλεις θα τύχουν διεθνούς προβολής και θα έχουν την ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουν την ταυτότητα τους (city re-branding). Επιπλέον, μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ, θα υλοποιηθούν επενδύσεις μεγάλης κλίμακας, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Η Αποστολή προτείνεται από το Mission Board της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, ως μέρος του προγράμματος πλαισίου «Horizon Europe» που ξεκινά το 2021. Το εγχείρημα θα χρηματοδοτηθεί επιπλέον και από άλλα συναφή Ευρωπαϊκά Προγράμματα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB), τον κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιωτικές επενδύσεις.

2.4. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Οι στόχοι για την βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ), αποτελούν μία δέσμη στόχων που αφορά την μελλοντική διεθνή ανάπτυξη. Η Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, οι σχετικοί με αυτήν 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και 169 υποστόχοι υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της 70ης Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015. Οι ΣΒΑ είναι παγκόσμιου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030. Δημιουργούν δεσμεύσεις υλοποίησης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, επίπεδα ανάπτυξης, εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης – κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική – σε όλες τις τομεακές πολιτικές, ενώ παράλληλα προάγει τη διασύνδεση και τη συνοχή των σχετικών με τους ΣΒΑ πολιτικών και νομοθετικών πλαισίων. Η Ελλάδα αναγνωρίζει τη σημαντική συμβολή των ΣΒΑ στην προαγωγή, μεταξύ άλλων, της κοινωνικής ευημερίας, την εξάλειψη της φτώχειας και τη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας η κινητοποίηση των δυνάμεών της προκειμένου να θέσει τις προτεραιότητές της αναφορικά με την Ατζέντα 2030 και να εφαρμόσει αποτελεσματικά τους ΣΒΑ μέσα από την κατάλληλη προσαρμογή τους στις εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες.

2.5. Στόχοι του προγράμματος

Το Επενδυτικό Πρόγραμμα ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ που εντάσσεται στο Ταμείο Ανάκαμψης, καλύπτει έναν συνδυασμό στόχων που σχετίζονται ως εξής :

- Α. Την οικονομική ανάκαμψη των αστικών περιοχών μετά την πανδημία του covid – 19, μέσω παρεμβάσεων που θα πυροδοτήσουν την επανέναρξη και ενίσχυση συγκεκριμένων παραγωγικών δραστηριοτήτων καθώς και ο συσχετισμός των παρεμβάσεων αυτών με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης που προωθούνται σε τοπικό επίπεδο
- Β. Την μείωση του αρνητικού περιβαλλοντικού αποτυπώματος και των παραγόμενων ατμοσφαιρικών ρύπων των αστικών περιοχών, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων μείωσης των ρυπογόνων μετακινήσεων, καθώς και βιοκλιματικής και ενεργειακής αναβάθμισης του υπαίθριου δημόσιου χώρου και του κτιριακού δυναμικού
- Γ. Την εξασφάλιση προσβάσιμου αστικού περιβάλλοντος τόσο στον υπαίθριο δημόσιο / κοινόχρηστο χώρο, όσο και στα κτίρια
- Δ. Την χρήση «έξυπνων» και καινοτόμων τεχνολογιών για την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων στις αστικές περιοχές

2.6. Οφέλη και αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος

Η εφαρμογή του προγράμματος θα επιτύχει την άμεση βελτίωση της ποιότητας του αστικού χώρου και των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην προσέλκυση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, στη αναβάθμιση των τοπικών οικονομιών και στην προστασία του

φυσικού περιβάλλοντος την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καλύπτοντας τις ανάγκες του επανασχεδιασμού και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών προς ένα βελτιωμένο περιβάλλον. Στα αναμενόμενα αποτελέσματα συμπεριλαμβάνονται :

- η βελτίωση της ποιότητάς και της αισθητικής του αστικού περιβάλλοντος
- η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ποιότητας των κτιρίων
- η βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του υπαίθριου δημόσιου χώρου
- η μείωση των ρύπων από τις μετακινήσεις και την λειτουργία των κτιρίων
- η εξοικονόμηση φυσικών πόρων
- ο ψηφιακός μετασχηματισμός των αστικών περιοχών προς εξυπηρέτηση των χρηστών και των επαγγελματιών

Η επένδυση υποστηρίζει την επιτάχυνση της οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης και ευημερίας, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς η εφαρμογή της θα συμβάλει στην ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, ιδίως στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της κυκλικής οικονομίας και των «πράσινων» κατασκευών. Οι δείκτες μέτρησης αποτελέσματος της σχετικής Πρόσκλησης παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

ΔΕΙΚΤΗΣ	Μονάδα Μέτρησης
Ωφελούμενοι κάτοικοι	άτομα
Ωφελούμενοι ευπαθών ομάδων (ΑΜΕΑ κλπ)	άτομα
Ωφελούμενοι από ευφυείς δράσεις	άτομα
Δημιουργία ή Βιοκλιματική Ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές	τ.μ.
Ωφέλιμη επιφάνεια κτιρίου ή κτιριακής μονάδας επισκευής/ συντήρησης/ αναβάθμισης	τ.μ.
Ωφέλιμη επιφάνεια κτιριακών συνόλων που αναβαθμίστηκαν	τ.μ.
Δημιουργία θέσεων στάθμευσης σε κτίριο	τμχ
Μείωση ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κτιρίων	kWh/έτος
Δημιουργία οργανωμένων θέσεων παρόδιας στάθμευσης σε υπαίθριο Κ.Χ.	τμχ
Σημεία φόρτισης Η/Ο και θέσεις στάθμευσης Η/Ο	τμχ
Ποδηλατικές υποδομές	χλμ
Σταθμοί κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας που δημιουργήθηκαν	τ.μ.
Υποδομές πεζή μετακίνησης	χλμ
Φυτεμένες επιφάνειες υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές	τ.μ.
Διαμορφώσεις και κατασκευές προσβασιμότητας (ράμπες, διαβάσεις, επίπεδες νησίδες κ.λπ.)	αριθμός / είδος
Όδευση τυφλών	χλμ
Πράσινες στέγες, πράσινα δώματα	τ.μ.
Πράσινοι τοίχοι	τ.μ.
Smart εφαρμογές	αριθμός / είδος
Smart αστικός εξοπλισμός	αριθμός / είδος
Smart κτιριακός εξοπλισμός	αριθμός / είδος
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία	άτομα
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την κατασκευή	ισοδύναμα ανθρωποέτη

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1. Περιγραφή του Προγράμματος – Επιλέξιμες δράσεις

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης αφορούν στη χρηματοδότηση των Δήμων στο πλαίσιο των ακόλουθων στρατηγικών παρεμβάσεων:

- Παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα αστικών περιοχών ή ενοτήτων, με στοιχεία εκσυγχρονισμού, λειτουργικότητας, βιοκλιματικού σχεδιασμού και ενεργειακής αναβάθμισης, προώθηση της κυκλικής οικονομίας, διαχείρισης των φυσικών πόρων, υιοθέτηση «έξυπνων» εφαρμογών και καινοτόμων τεχνολογιών
- Παρεμβάσεις πολυεπίπεδης/ολοκληρωμένης αναβάθμισης στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα σε αστικές περιοχές ιδιαίτερης πολιτιστικής ή / και ιστορικής σημασίας όπως π.χ.τα ιστορικά κέντρα
- Παρεμβάσεις πολυεπίπεδης/ολοκληρωμένης αναβάθμισης στον δημόσιο χώρο και στο κτιριακό απόθεμα σε αστικές περιοχές για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας
- υλοποίηση ολοκληρωμένων προτάσεων που αξιοποιούν τον βιοκλιματικό σχεδιασμό και τις «έξυπνες» εφαρμογές

Συνολικά, οι πόλεις θα χρηματοδοτηθούν ώστε να υλοποιήσουν έργα και δράσεις με περιβαλλοντικό όφελος, καινοτόμα στοιχεία και αναπτυξιακό χαρακτήρα, ώστε να καταστούν εν ευθέτω χρόνο τεχνολογικά προηγμένες και κλιματικά ουδέτερες.

Ειδικότερα, η Παρούσα Πρόσκληση χρηματοδοτεί στρατηγικά έργα σε 8 άξονες ως κάτωθι:

1. ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν ολοκληρωμένη ανάδειξη και αναβάθμιση ιστορικών κέντρων, ή άλλων ευρύτερων αστικών περιοχών, καθώς και αναπλάσεις μεγάλων παραλιακών ή άλλων ιστορικών και σημαντικών μετώπων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
  - α. Ανάπλαση ιστορικών κέντρων, ευρύτερη ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών, ανενεργών βιομηχανικών περιοχών κ.λπ. συμπεριλαμβανομένου του υπαιθρίου Κ.Χ. και κτιριακών μονάδων
  - β. Σημαντικές πολεοδομικές και περιβαλλοντικές παρεμβάσεις σε υπαίθριους Κ.Χ. όπως δίκτυα ήπιας μετακίνησης για πεζούς και ποδηλάτες, μεγάλης κλίμακας πεζοδρομήσεις σημαντικών οδικών αξόνων, δημιουργία γραμμικών οδικών πάρκων κ.λπ.
  - γ. Επίσκεψη, αναβάθμιση και επανάχρηση κτιρίων (όπως π.χ. δημόσιων, δημοτικών, κτιρίων άλλων ΝΠΔΔ, κοινωφελών κτιρίων, κλπ.)
  - δ. Αποκατάσταση και αναβάθμιση όψεων μεγάλων αστικών ιστορικών μετώπων σε πλατείες, μεγάλους ή σημαντικούς οδικούς άξονες
  - ε. Εκτεταμένες αναπλάσεις παραλιακών μετώπων (κτίρια, ελεύθεροι δημόσιοι χώροι, πράσινο, λιμενικές εγκαταστάσεις, χώροι αναψυχής κ.λπ.).
2. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ Η/ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ (όπως δημόσιων, δημοτικών, κτιρίων άλλων ΝΠΔΔ, κλπ.) οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν αναβάθμιση και επανάχρηση κτιρίων ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας (διατηρητέα ή μη) καθώς και κάθε άλλου ανενεργού κτιριακού

αποθέματος, αισθητική, λειτουργική και ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, αναβάθμιση και επανάχρηση ολόκληρων κτιριακών συνόλων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:

α. Παρεμβάσεις αποκατάστασης ή/και επανάχρησης και βιοκλιματικής αναβάθμισης κτιρίων με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, διατηρητέων και μη

β. Παρεμβάσεις αισθητικής ή/και λειτουργικής και ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων ή και κτιριακών συνόλων

γ. Παρεμβάσεις αποκατάστασης ή/και επανάχρησης και βιοκλιματικής αναβάθμισης ανενεργού κτιριακού αποθέματος –χρήση «έξυπνων εφαρμογών» και καινοτόμων τεχνολογιών ενίσχυσής τους, προς την ανθεκτικότητα τους

3. ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν αναπλάσεις περιοχών υδάτινων διαδρομών και χώρων (ρέματα, ποταμοί, λίμνες, άλλο) και δημιουργία εκτεταμένου πλέγματος πρασίνου σε επίπεδο δήμου (στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται και ρέματα/παραρεμάτιες/παραποτάμιες/παραλίμνιες περιοχές, εκτός σχεδίου των οποίων η ανάπλαση κρίνεται αναγκαία για τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του έργου). Ενδεικτικά έργα και μελέτες που χρηματοδοτούνται είναι:

α. Μελέτες οριοθέτησης ρεμάτων, έργα για αναπλάσεις παραρεμάτιων περιοχών, παραποτάμιων περιοχών και παραλίμνιων περιοχών

β. Παρεμβάσεις αποκάλυψης μπαζωμένων και εγκιβωτισμένων ρεμάτων και ποταμών, αποκατάσταση της κοίτης, ανάπλαση της παρακείμενης περιοχής

γ. Παρεμβάσεις δημιουργίας συνολικού πλέγματος – δικτύου πρασίνου ή/και νερού, με αναβάθμιση των υφιστάμενων πράσινων χώρων, δημιουργία νέων και διασύνδεση όλων των παραπάνω με διαδρομές ήπιας μετακίνησης

4. ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν προσδιορισμό και έργα δημιουργίας περιοχών με ειδικά χαρακτηριστικά (π.χ. περιοχές με χαμηλές ταχύτητες ή/και ήπιας κυκλοφορίας, περιοχές με εσωτερικούς δρόμους χωρίς αυτοκίνητα, κ.λπ.), καθώς και δημιουργία δικτύου ήπιων διαδρομών σε επίπεδο δημ. κοινότητας – γειτονιάς. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:

α. Έργα ανάπλασης κατοικημένων περιοχών και δημιουργία θυλάκων χαμηλών ταχυτήτων ή/και χαμηλών εκπομπών ρύπων (low emission zones),

β. Έργα δημιουργίας περιοχών με εσωτερικούς δρόμους μόνο για πεζούς και ποδήλατα (superblocks), περιοχών με χαμηλές ταχύτητες ή/και ήπιας κυκλοφορίας, living streets, cycle streets κ.λπ.

γ. Έργα αναβάθμισης των κοινόχρηστων χώρων για ολόκληρες γειτονιές, δημιουργία δικτύου ήπιων διαδρομών, κ.α.

5. ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΜΕ ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν δημιουργία δικτύων ήπιων μορφών μετακίνησης (πεζοδρόμων & οδών ήπιας κυκλοφορίας, διαπλατυμένων πεζοδρομίων, πλατειών, ποδηλατικών υποδομών, οριοθέτηση παρόδιας στάθμευσης, συστήματα ελεγχόμενης στάθμευσης κ.λπ.) καθώς και δημιουργία και εγκατάσταση σημείων φόρτισης Η/Ο, σταθμών κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας, κλπ. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:

- α. Έργα βιοκλιματικού σχεδιασμού υπαίθριων Κ.Χ.
  - β. Έργα αναβάθμισης αστικού εξοπλισμού και χρήση «έξυπνων» στοιχείων υπαίθριων Κ.Χ.
  - γ. Έργα/Παρεμβάσεις για κατασκευές, smart εφαρμογές και λοιπά στοιχεία ενίσχυσης και βελτίωσης της προσβασιμότητας υπαίθριων Κ.Χ.
  - δ. Έργα για (ανα)κατασκευές και έξυπνες εφαρμογές αναβάθμισης των στάσεων ΜΜΜ
  - ε. Έργα για την εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης, μετρήσεων και διαχείρισης α) της στάθμευσης, β) της αποκομιδής απορριμμάτων, γ) της ενεργειακής κατανάλωσης, δ) των ομβρίων, ε) του νερού ποτίσματος, άλλο κ.λπ.
  - στ. Έργα οριοθέτησης παρόδιας στάθμευσης και εγκατάστασης σημείων φόρτισης Η/Ο και σταθμών κοινόχρηστων οχημάτων/ποδηλάτων/μικροκινητικότητας
  - ζ. Δημιουργία ψηφιακών πλατφόρμων για την εξυπηρέτηση των ήπιων μορφών μετακινήσεων, δημοτικής συγκοινωνίας, τα δίκτυα ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή, τα δίκτυα επανάχρησης αντικειμένων και συσκευών κ.λπ.
6. ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν εγκατάσταση παθητικών ή/και ενεργειακών συστημάτων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Έργα για εγκατάσταση παθητικών ηλιακών συστημάτων (π.χ. θερμοκήπιο, τοίχους trombe, φωτοκαταλυτικές βαφές και επιφάνειες κελύφους κ.λπ.)
  - β. Έργα για συστήματα σκίασης σε δημόσια και δημοτικά κτίρια, σταθερά και κινητά με αισθητήρες
  - γ. Έργα για αναβάθμιση των όψεων, με ψυχρά ειδικά επιχρίσματα, διπλή πρόσοψη, κ.λπ.
  - δ. Έργο για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελς, μικρών ανεμογεννητριών κ.λπ.
7. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ, που μπορούν να συμπεριλαμβάνουν δίκτυα αστικού πρασίνου καθώς και εφαρμογές και δράσεις ανάπτυξης πρασίνου σε δημόσια και δημόσια κτίρια (στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται και περιοχές περιαστικού πρασίνου εκτός σχεδίου, η ανάπτυξη των οποίων κρίνεται αναγκαία για τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του έργου). Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Δημιουργία και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων μεγάλων μητροπολιτικών πάρκων
  - β. Έργα ανάπτυξης, ανανέωση μεγάλων, μεσαίων και μικρών χώρων πρασίνου, σε συνδυασμό με έξυπνα συστήματα παρακολούθησης και διαχείρισης ενέργειας και φυσικών πόρων
  - γ. Έργα δημιουργίας δικτύου rocket parks
  - δ. Έργα Δημιουργίας ψηφιακού χάρτη πράσινων χώρων, «πράσινων» και «μπλε» διαδρομών, και συνδυασμός με app εφαρμογή για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επισκεπτών μιας πόλης και την βελτίωση του city branding – συνέργεια με λοιπές λειτουργούσες app εφαρμογές
  - ε. Έργα δημιουργίας πράσινων οροφών και πράσινων τοίχων σε δημοτικά και δημόσια κτίρια
  - στ. Έργα για αντικατάσταση/εμπλουτισμό της περιφραξης με χαμηλό πράσινο, αντικατάσταση των σκληρών επιστρώσεων στους υπαίθριους χώρους στάθμευσης κτιρίων με πράσινο, πράσινες σχολικές αυλές

8. «Έξυπνα» συστήματα και εφαρμογές, οι οποίες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν τα ανωτέρω για τον υπαίθριο Κ.Χ. και τα κτίρια με στόχο την ορθή διαχείριση των πόρων. Ενδεικτικά έργα που χρηματοδοτούνται είναι:
- α. Έργα εγκατάστασης «έξυπνων» συστημάτων συντήρησης και αναβάθμισης λειτουργίας υποδομών του υπαίθριου Κ.Χ.
  - β. Έργα εγκατάστασης «έξυπνων» συστημάτων αποκομιδής απορριμμάτων
  - γ. Έργα εγκατάστασης αισθητήρων και μετρητών για την κατανάλωση και εξοικονόμηση ενέργειας και νερού στα κτίρια
  - δ. Έργα εγκατάστασης συστημάτων αξιοποίησης «γκρι» νερού από δημόσια και δημοτικά κτίρια για πότισμα, πλύσιμο οδών, πλύσιμο αυτοκινήτων κ.λπ.
  - ε. Έργα δημιουργίας υποδομών συλλογής και επανάχρησης ομβρίων υδάτων
  - στ. Έργα δημιουργίας δημοτικής ψηφιακής Πλατφόρμας διαχείρισης υλικών και αντικειμένων (π.χ. από ανακαινίσεις και κατεδαφίσεις, συσκευές από δεύτερο χέρι)

3.2. Οριζόντιες κατευθύνσεις των ανωτέρω Έργων/Παρεμβάσεων

Στις προτάσεις πρέπει να συμπεριλαμβάνονται :

- ο Έργα εξασφάλισης ή βελτίωσης της προσβασιμότητας – σε ΚΧ ή κτίρια ή λοιπές παντός είδους παρεμβάσεις
- ο Έργα συμβολής στην ανάσχεση της Κλιματικής Αλλαγής

3.3. Οριζόντιες επικουρικές δράσεις για το σύνολο των ανωτέρω

Στις προτάσεις συμπεριλαμβάνονται :

- ο Έργα σύνδεσης, μεταφοράς, αποκατάστασης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ), εφόσον απαιτείται.
- ο Επιλέξιμη είναι η κάλυψη του διοικητικού κόστους του Φορέα στον οποίο θα ανατεθούν υπηρεσίες επίβλεψης και διαχείρισης έργου (κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016, ΦΕΚ Α' 147), στην περίπτωση δυνητικών δικαιούχων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια αλλά καλούνται να υλοποιήσουν έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό και πρόκειται να αναθέσουν την τεχνική τους υπηρεσία σε άλλον. Η κάλυψη του διοικητικού κόστους αυτού δύναται να είναι έως 1,5% του προϋπολογισμού δημοπράτησης του έργου.

Οι παρεμβάσεις που προτείνονται πρέπει είτε να αποτελούν από μόνες τους ολοκληρωμένες και λειτουργικές λύσεις είτε να συνδέονται με υφιστάμενο σχεδιασμό/δράσεις/υποδομές ώστε να προκύπτει ένα ενιαίο, ολοκληρωμένο και λειτουργικό αποτέλεσμα.

3.4. Ειδικότερα γενικά θέματα και θέματα χρηματοδότησης και επιλεξιμότητας δαπανών

3.2.1. Στο Πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι Δήμοι της χώρας. Κάθε δυνητικός Δικαιούχος έχει δικαίωμα να υποβάλλει μία (1) αίτηση χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα, η οποία θα περιλαμβάνει μια (1) πρόταση στην οποία μπορούν να εντάσσονται μία (1) ή περισσότερες επιλέξιμες δράσεις συνδυαστικά. Ωστόσο σημειώνεται ότι, (α) σε όλες τις προτάσεις πρέπει να εξασφαλίζεται το μέγιστο επίπεδο προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, και (β) σε όλες τις προτάσεις πρέπει να προωθείται ο βιοκλιματικός σχεδιασμός και η επιλογή ψυχρών υλικών. Για τα παραπάνω βλ. το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ..... με τα υποδείγματα βεβαιώσεων.

3.2.2. Δεν εντάσσονται στο Πρόγραμμα έργα που έχουν ήδη ενταχθεί για χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα. Επί πλέον, δεν εντάσσονται έργα που έχουν τη δυνατότητα και ήδη προορίζονται να ενταχθούν σε άλλα Προγράμματα με βάση τα εγκεκριμένα κείμενα και τις εξειδικεύσεις αυτών των Προγραμμάτων. Επισημαίνεται ότι το παρόν Πρόγραμμα στοχεύει στην ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών που δεν είναι εφικτό να καλυφθούν από άλλα Προγράμματα.

3.2.3. Ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας κάθε είδους δαπάνης των προτεινόμενων έργων ορίζεται η δημοσίευση της σχετικής πρόσκλησης.

3.2.4. Στην περίπτωση που ο προϋπολογισμός της πρότασης υπερβαίνει το μέγιστο επιλέξιμο προϋπολογισμό και το έργο δηλώνεται ότι χρηματοδοτείται και από άλλη πηγή χρηματοδότησης, πρέπει πρώτα να απορροφηθούν οι πόροι του Προγράμματος και στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν οι πόροι των υπολοίπων πηγών χρηματοδότησης του δικαιούχου.

3.2.5. Σημειώνεται πως σε περίπτωση που υφίσταται κάποιο εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα ή στρατηγικός σχεδιασμός, απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του Δικαιούχου "ότι η προτεινόμενη στρατηγική παρέμβαση δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΟΑΠ, ΣΒΑΚ, ΟΧΕ, ΣΔΑΕΚ, ΣΦΗΟ, κλπ)". Σε κάθε περίπτωση ο Δικαιούχος οφείλει να αποδεικνύει την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία (π.χ. εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο, θεσμοθετημένες χρήσεις γης κλπ).

3.2.6. Σε περίπτωση συνεργασιών μεταξύ των Δικαιούχων (πχ Διαδημοτική συνεργασία) είτε για λόγους βέλτιστου Σχεδιασμού Έργων/Δράσεων, Οικονομίας Κλίμακας κτλ, ευρύτερων περιοχών, είτε για λόγους μη επάρκειας/αδυναμίας Δικαιούχου, το πλήθος και τα ποσά των ανωτέρω υποέργων δύνανται να αυξάνονται αναλόγως. Οι εμπλεκόμενοι στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να έχουν αμοιβαία αποφασίσει και συμφωνήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (π.χ. με Προγραμματική Συμφωνία, Μνημόνιο Συνεργασίας,

αποφάσεις ΔΣ, άλλο), καθώς και τη διαχείριση του έργου (ένας Δικαιούχος της συνολικής Πράξης).

3.2.7. Ο δικαιούχος πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις του ν.4624/2019 καθώς και του ν.4403/2016 για τα όσα ορίζονται από Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε ότι αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3.5. Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας

3.5.1. Οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι σύνομες με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3.5.2. Κάθε δικαιούχος οφείλει να μεριμνήσει για την εξασφάλιση της πρόσβασης από το οδικό δίκτυο σε κάθε σημείο παρέμβασης που περιλαμβάνεται στην αίτηση χρηματοδότησής του.

3.5.3. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες των βασικών μελετητών, οι οποίοι μετέχουν υποχρεωτικά ως τεχνικοί σύμβουλοι – μελετητές κατά την εκτέλεση δημοσίων έργων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 188 παρ. 6, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 παρ. 3 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει

3.5.4. Στις μελέτες των προτεινόμενων προς ένταξη έργων που αφορούν σε νέα κτίρια, πρέπει να ικανοποιούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις του «Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων» (ΚΕΝΑΚ, ΚΥΑ Α.Π. ΔΕΠΕΑ/οικ. 178581/30.06.17).

3.5.5. Η ανέγερση νέων κτιρίων πρέπει να αφορά σε κτίρια με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας (σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4122/2013, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 70 του ν. 4602/2019) και θα πρέπει να κατατάσσονται τουλάχιστον στην ενεργειακή κατηγορία Α, σύμφωνα με την ΥΑ Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/85251/242/27.11.2018.

3.5.6. Στις δαπάνες των έργων / προμηθειών περιλαμβάνονται και εργασίες α. διαχείρισης των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) και β. εργασίες αρχαιολογίας. Κάθε ένα θα αποτελεί διακριτό υποέργο και θα παρέχεται σχετική τεκμηρίωση για την εκτίμηση της αιτούμενης δαπάνης.

3.5.7. Για κάθε υποέργο πρέπει να υπάρχουν εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες, τεύχη δημοπράτησης, απαιτούμενες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις, που σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία πιστοποιούν την πληρότητα, καθώς και την πλήρη ωριμότητα του υποέργου.

3.5.8. Οι υποβαλλόμενες τεχνικές μελέτες να έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις εγκεκριμένες προδιαγραφές και να συνοδεύονται από τις προβλεπόμενες άδειες και εγκρίσεις.

3.5.9. Το κόστος κατασκευής νέων κτιρίων, καθώς και επισκευής, ανακαίνισης, ενεργειακής αναβάθμισης, βιοκλιματικών παρεμβάσεων υφιστάμενων κτιρίων, θα αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό των εγκεκριμένων τεχνικών μελετών, ο οποίος θα συντάσσεται σύμφωνα με τις προμετρήσεις εργασιών και θα τηρεί τον ισχύοντα Κανονισμό περιγραφικών τιμολογίων εργασιών έργων (υπ' αριθ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/4.5.2017 (Β' 1746 απόφαση του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών, όπως ισχύει).

3.5.10. Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός στο σύνολό του πρέπει να φέρει τα κατάλληλα πιστοποιητικά ασφαλούς λειτουργίας και συμβατότητας με τα όρια ασφαλείας που επιβάλλονται από οδηγίες, κανονισμούς και το εθνικό πλαίσιο.

3.5.11. Σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας πρέπει να τεκμηριώνονται με προεκτίμηση κόστους από τους αρμόδιους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας του δικαιούχου.

3.5.12. Για την υλοποίηση των μέτρων και μέσων πυροπροστασίας απαιτείται επί ποινή αποκλεισμού εγκεκριμένη από την Πυροσβεστική Υπηρεσία, μελέτη.

3.5.13. Ο σχεδιασμός του έργου πρέπει να εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3.5.14. Στην περίπτωση υλοποίησης έργων συντήρησης και επισκευής δημόσιων κτιρίων & αύλειων χώρων, και εφόσον ο δικαιούχος έχει υλοποιήσει παρόμοια δράση για τα εν λόγω κτίρια εντός των τελευταίων 3 ετών, απαιτείται η περιγραφή των σχετικών επεμβάσεων με κατάλληλη συμπλήρωση του πεδίου 8: «ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ» του Τεχνικού Δελτίου Πράξης και με σαφή αναφορά στο είδος των παρεμβάσεων, στη διαφορά τους με τις νέες προτεινόμενες και στις νέες ανάγκες που θα καλυφθούν.

3.5.15. Στην περίπτωση δράσεων που αφορούν τη συντήρηση δημοτικών ανοιχτών αθλητικών χώρων οι οποίες προβλέπεται να αξιοποιηθούν εμπορικά, εξετάζεται η πλήρωση των προϋποθέσεων για τη συμβατότητα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και ειδικότερα με τους όρους του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού 651/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Καν. 1084/2017. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις θα είναι ανοιχτή σε διάφορους χρήστες με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις, και το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ επιλέξιμων δαπανών και κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης, το οποίο αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων, ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

3.5.16. Οι προτάσεις για προγράμματα καινοτομίας που αξιοποιούν πλατφόρμες / εφαρμογές / συστήματα πρέπει να είναι ολοκληρωμένες και να συμπεριλαμβάνουν ότι απαιτείται κατά περίπτωση για την επιτυχή εφαρμογή τους (IT, υπηρεσίες, εξοπλισμό, έργο), να έχουν διάρκεια τουλάχιστον 6 μηνών και έως 24 μηνών, ώστε να είναι ολοκληρωμένες και λειτουργικές, και να υπάρξουν συγκεκριμένα αποτελέσματα για

περαιτέρω αξιοποίησή τους, με επιλέξιμη δαπάνη έως 10% του προϋπολογισμού του σχετικού υποέργου.

3.5.17. Σε περίπτωση που προτείνονται δράσεις/παρεμβάσεις στο πλαίσιο της Απόφασης συνάφειας με αριθμ. πρωτ. 27521 ΕΞ 2020/02.10.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη τα επιμέρους σημεία της Απόφασης αυτής.

3.5.18. Για την αξιολόγηση της ύπαρξης Κρατικής Ενίσχυσης θα συμπληρώνονται σχετικά πεδία του ΤΔΠ, με την κατάλληλη τεκμηρίωση σχετικά με την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ή τη συμβατότητα της ενίσχυσης με το ενωσιακό δίκαιο. Στην περίπτωση ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, η συμβατότητά της θα εξεταστεί, ιδίως με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός – ΓΑΚ), όπως εκάστοτε ισχύει, αλλά και οιαδήποτε άλλη ενωσιακή νομική βάση. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό της χρηματοδότησης καθορίζεται με βάση τα ανώτατα όρια και εντάσεις ενίσχυσης που τίθενται στον ΓΑΚ, ανά κατηγορία), ή το σχετικό ενωσιακό κείμενο που επικαλείται ο Δήμος ή/και προτείνει η αρμόδια για την αξιολόγηση των προτάσεων Υπηρεσία. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα άρθρα 53, 55 και 56 του ΓΑΚ το ανώτατο όριο ενίσχυσης είναι η διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 14 τα ανώτατα όρια προσδιορίζονται στον ισχύοντα χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων της Ελλάδας. Προκειμένου να αποδεικνύεται η πλήρωση του συνόλου των προϋποθέσεων που τίθενται στον ΓΑΚ ή τυχόν άλλη επικαλούμενη ενωσιακή νομική βάση, ο Δικαιούχος υποβάλλει μαζί με την αίτησή του την κατάλληλη, κατά περίπτωση, λίστα ελέγχου των όρων του ΓΑΚ συμπληρωμένη (Παράρτημα V) ή σε περίπτωση επίκλησης άλλης ενωσιακής νομικής βάσης αναλυτική τεκμηρίωση πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων.

3.5.19. Είναι επιλέξιμα έργα συμβασιοποιημένα αλλά όχι πληρωμένα πριν από την υποβολή στην σχετική Πρόσκληση, εφόσον συνάδουν με τις απαιτήσεις αυτής

3.6 Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δεν είναι επιλέξιμα:

- Δαπάνες ωρίμανσης των προτάσεων.
- Εργασίες τακτικής συντήρησης υφιστάμενων υποδομών και εξοπλισμού

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο συνολικός προϋπολογισμός της πρόσκλησης ανέρχεται σε **160.000.000,00 ευρώ (€)**.

Κάθε πρόταση μπορεί να συμπεριλαμβάνει παρεμβάσεις ή έργα με ελεύθερη επιλογή και συνδυασμό των επιλέξιμων δράσεων.

5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

5.1. Διάρκεια εφαρμογής

Το πρόγραμμα υλοποιείται έως την .....,

Ως έναρξη υποβολής των Αιτημάτων ένταξης ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας Πρόσκλησης και ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των αιτημάτων ορίζεται η .....

Η ημερομηνία υποβολής των προτάσεων δύναται να λήξει σε χρόνο νωρίτερο της ανωτέρω προσδιοριζόμενης ημερομηνίας σε περίπτωση εξάντλησης του προς διάθεση προϋπολογισμού.

Πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προτάσεων, επιτρέπεται η επανυποβολή νέας πρότασης κατόπιν ακύρωσης της αρχικής πρότασης. Η πρόταση αξιολογείται βάσει της τελευταίας επιτυχούς/έγκυρης υποβολής.

Η ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων γίνεται μέσω της ιστοσελίδας .....

5.2. Ορόσημα - Χρονοδιάγραμμα

Μέχρι την .... 2022 (Milestone 1) , θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η συμβασιοποίηση των έργων από πλευράς των δικαιούχων. Σε ειδικές περιπτώσεις και για ιδιαίτερους λόγους (π.χ. ....) η συμβασιοποίηση των έργων μπορεί να γίνει και έως την ....2023 (Milestone 2). Σε αυτήν την περίπτωση ο δικαιούχος οφείλει να προσκομίσει στο ΥΠΕΝ Έκθεση τεκμηρίωσης / αιτιολόγησης της καθυστέρησης και υπεύθυνη δήλωση δέσμευσης για την έγκαιρη συμβασιοποίηση του έργου πριν εκπνεύσει η προθεσμία της .... 2023. Μετά το πέρας της ανωτέρω ημερομηνίας όσες προτάσεις δεν έχουν συμβασιοποιηθεί απεντάσσονται αυτόματα από το Πρόγραμμα και τα υποβαλλόμενα στοιχεία επιστρέφονται στους δικαιούχους.

6. ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι υποβάλλουν τα αιτήματα αίτησης χρηματοδότησης υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους (ή τον κύριο δικαιούχο σε περίπτωση συνεργασίας μεταξύ περισσότερων του ενός δικαιούχων), που θα είναι στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΔΜΕΑΑ/ΥΠΕΝ) στην κάτωθι ταχυδρομική διεύθυνση: Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα

Η υποβολή μπορεί να γίνει, είτε ταχυδρομικά, είτε με αυτοπρόσωπη κατάθεση στο πρωτόκολλο της Υπηρεσίας.

Τα επί ποινή αποκλεισμού της αίτησης του Δικαιούχου, συνημμένα στοιχεία (όπως προσδιορίζονται κατωτέρω) υποβάλλονται, εις διπλούν, **υποχρεωτικά** σε δύο συνημμένους

αποσπώμενους δίσκους δεδομένων (USB memory stick) και αναγράφονται λεπτομερώς στην αίτηση χρηματοδότησης (Παράρτημα Ι της παρούσης).

Αναπόσπαστο στοιχείο του αιτήματος χρηματοδότησης, αποτελούν τα παρακάτω δικαιολογητικά/έγγραφα:

- Τεχνικό Δελτίο Έργου, πλήρως συμπληρωμένο, σύμφωνα με το επισυναπτόμενο υπόδειγμα (Παράρτημα .... της παρούσας).
- Στοιχεία που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητα του Δικαιούχου.
- Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου, περί αποδοχής των όρων συμμετοχής στο Πρόγραμμα και υποβολής της πρότασης.
- Δυνητικοί δικαιούχοι που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια αλλά καλούνται να υλοποιήσουν μελέτες και έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 της ΚΥΑ 22766/9-4-2020 (Β' 1386), υποχρεούνται προ της υποβολής αιτήματος, να έχουν αναθέσει την τεχνική τους υπηρεσία σε άλλον φορέα, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/ 2016 (Α' 147), όπως τροποποιημένος ισχύει. Στην αίτηση χρηματοδότησης αναφέρεται υποχρεωτικά ο φορέας που θα αναλάβει την υλοποίηση του έργου/ προμήθειας/ μελέτης ή υπηρεσίας, άλλως το αίτημα δεν εξετάζεται. Επίσης, σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτούνται οι εκατέρωθεν σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων για την εκχώρηση καθηκόντων φορέα υλοποίησης.
- Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα υλοποίησης
- Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, εφόσον δικαιούχος και φορέας υλοποίησης διαφέρει. Στην περίπτωση που ο συνολικός προϋπολογισμός της αίτησης είναι μεγαλύτερος του ποσού χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα ή ο δικαιούχος πρόκειται να συμβάλλει με ίδιους πόρους στην υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης (π.χ. μη επιλέξιμος εξοπλισμός) τη διαφορά θα πρέπει να την καλύψει ο Δικαιούχος, υποβάλλοντας σχετική Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου και αποδεικνύοντας την εξασφάλιση των επιπλέον χρηματικών πόρων (ίδιοι πόροι, χορηγίες κλπ).
- Στοιχεία τεκμηρίωσης ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου ή αρμοδιότητας του δυνητικού δικαιούχου στην περιοχή παρέμβασης. Σε περίπτωση μη κυριότητας του δικαιούχου επί του ακινήτου/περιοχή παρέμβασης, απαιτείται σύμβαση παραχώρησης νομής, ή χρήσης ή σύμβαση μίσθωσης ή άλλο, καθώς και πιστοποιητικό μεταγραφής του ακινήτου στην η κυριότητα του παραχωρούντος ή του εκμισθωτή. Η ως άνω σύμβαση παραχώρησης /μίσθωσης πρέπει να έχει διάρκεια τουλάχιστον 25 έτη από τον χρόνο οριστικής παραλαβής του έργου. Σε περίπτωση που η πρόταση αντιβαίνει σε όρο του παραχωρητηρίου ή μισθωτηρίου ή άλλο, απαιτείται η έγγραφη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη
- Τεκμηρίωση Διοικητικής Ικανότητας, Επιχειρησιακής Ικανότητας και Χρηματοοικονομικής Ικανότητας (εφόσον απαιτείται). Ενδεικτικά υποδείγματα διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση ..... !
- Τεχνικές μελέτες, απαιτούμενες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις.
- Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων (υποβάλλονται οι εγκεκριμένες/θεωρημένες μελέτες των έργων).

- Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), εφόσον απαιτείται, κατά την υποβολή της πρότασης στο Πρόγραμμα.
- Τυποποιημένα χρονοδιαγράμματα για την εκτίμηση ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος.
- Τεύχη Δημοπράτησης (σχέδιο ή εγκεκριμένα)
- Τεκμηρίωση με ποσοτικά και μετρήσιμα στοιχεία της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του έργου
- Πλάνο Διαχείρισης του έργου για 10ετία υπογραμμένο από το Νόμιμο εκπρόσωπο το οποίο συμπεριλαμβάνει : Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου (ενέργειες, χρονοδιάγραμμα, έλεγχοι, κ.α.) μετά την κατασκευή για μια 10 ετία.
- Σχέδιο Δημοσιότητας : digital campaign προώθησης/προβολής του έργου
- Σε περίπτωση που η πρόταση αφορά προμήθεια, απαιτείται βεβαίωση υπογεγραμμένη από την αρμόδια Δνση/Υπηρεσία και τον Δήμαρχο, πως στην εγκατάσταση που πρόκειται να γίνει τοποθέτηση προμήθειας υπάρχουν ήδη όλες οι υποδομές και τα συνοδά έργα που είναι απαραίτητα για την επίτευξη της λειτουργικότητας, της ασφάλειας και της ολοκλήρωσης του έργου.
- Σε περίπτωση που υφίσταται κάποιο εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα ή στρατηγικός σχεδιασμός, απαιτείται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του δικαιούχου "ότι το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΒΑΚ, ΟΧΕ κλπ)".
- Υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (π.χ. εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο, θεσμοθετημένες χρήσεις γης κ.λπ.) που αποδεικνύει την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με αυτό.
- Υποβολή της σχετικής άδειας από τον Διαχειριστή Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε) για τα σημεία επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων του Δικαιούχου, εφόσον απαιτείται.
- Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- Για τις προμήθειες/εξοπλισμό, στοιχεία τεκμηρίωσης του εύλογου του προτεινόμενου προϋπολογισμού. Όπως π.χ., αποτελέσματα έρευνας αγοράς, Πρακτικό Επιτροπής Διερεύνησης Τιμών συνοδευόμενο από Πίνακα προσδιορισμού μέσων τιμών υλικών ή/και στοιχεία πραγματικού κόστους από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, ή τουλάχιστον δύο μη δεσμευτικές προσφορές από ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές εφόσον απαιτείται.
- Για την υλοποίηση μέτρων και μέσω πυροπροστασίας, απαιτείται έγκριση της σχετικής μελέτης από την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- Για τα έργα που έχουν δημοπρατηθεί ή/και συμβασιολογηθεί όλα τα απαραίτητα έγγραφα για την εξέταση της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης καθώς και της διαγωνιστικής διαδικασίας του έργου.
- Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα, εφόσον απαιτείται.
- Σχέδιο Απόφασης Εκτέλεσης με ίδια μέσα, εφόσον απαιτείται.
- Υπολογισμός των καθαρών εσόδων για έργα που παράγουν έσοδα, εφόσον απαιτείται. Προκειμένου να καθοριστούν τα δυνητικά «καθαρά έσοδα» που παράγει η πράξη μετά

την ολοκλήρωσή της και ενδεχομένως και κατά τη διάρκεια υλοποίησής της, καταρτίζεται ή υποβάλλεται με την παρούσα από το δικαιούχο χρηματοοικονομική ανάλυση ή βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες που διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Προγράμματος

- Συμπληρωμένο το Παράρτημα τεκμηρίωσης εκπλήρωσης των κριτηρίων της τυπικής πληρότητας της πρότασης (Παράρτημα ...).
- Έκθεση/εις τεκμηρίωσης των κριτηρίων επιλεξιμότητας 3-8 του Κεφ. 7
- Σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας πρέπει να τεκμηριώνονται με προεκτίμηση κόστους από τους αρμόδιους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας του δικαιούχου.
- Σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες ΑΠΕ πρέπει να υποβληθεί η σχετική άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τη ΡΑΕ, εφόσον απαιτείται.
- Προκειμένου να αποδεικνύεται η πλήρωση του συνόλου των προϋποθέσεων που τίθενται στον ΓΑΚ, ο Δικαιούχος υποβάλλει μαζί με την αίτησή του την κατάλληλη, κατά περίπτωση, λίστα ελέγχου των όρων του ΓΑΚ συμπληρωμένη
- Επιπλέον Έγγραφα υποστήριξης της πρότασης ανάλογα με την πρόταση και τις επιλέξιμες δράσεις:
- Σε περίπτωση που προτείνεται παρέμβαση σε κτίριο χαρακτηρισμένο ως Διατηρητέο/Νεότερο Μνημείο απαιτείται αντίστοιχα, επί ποινή αποκλεισμού, και η θετική γνωμοδότηση από το οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής/Απόφαση Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Το ΥΠΕΝ δύναται κατά την διάρκεια της αξιολόγησης να ζητήσει συμπληρωματικά έγγραφα τεκμηρίωσης των ανωτέρω.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

7.1. Διαδικασία αξιολόγησης

Η κάθε πρόταση αξιολογείται σε δύο στάδια:

Α' ΣΤΑΔΙΟ: ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στο στάδιο αυτό, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει:

- τα τυχόν, επί ποινή αποκλεισμού, ελλιπή έγγραφα / στοιχεία (όπως αυτά αναλυτικά προσδιορίζονται στην παρ.5 της παρούσης πρόσκλησης) ή/και
- πρόσθετες πληροφορίες (διευκρινίσεις / συμπληρωματικά στοιχεία),

θέτοντας χρονικό περιορισμό δέκα (10) εργάσιμων ημερών (από την επόμενη εργάσιμη ημέρα αποστολής της σχετικής ενημέρωσης με ηλεκτρονική αλληλογραφία του ΥΠΕΝ) για την αποστολή των ανωτέρω. Πρόταση που δεν καλύπτει τα κριτήρια της πληρότητας απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δικαιούχος.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Το παραδεκτό της πρότασης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει η διαδικασία αξιολόγησης. Για όλα τα παραπάνω κριτήρια πληρότητας, η απάντηση πρέπει να είναι θετική (ΝΑΙ), διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο Δικαιούχος. Για την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία από το δικαιούχο τα οποία πρέπει να υποβληθούν πριν από την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

Β' ΣΤΑΔΙΟ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

Μετά την επιτυχή έκβαση του Α' Σταδίου αξιολόγησης, το ΥΠΕΝ διενεργεί τον έλεγχο των ειδικότερων κριτηρίων αξιολόγησης, όπως αυτά εξειδικεύονται στην παρούσα πρόσκληση. Στο στάδιο αυτό, το ΥΠΕΝ δύναται να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες (διευκρινίσεις / συμπληρωματικά στοιχεία), θέτοντας χρονικό περιορισμό δέκα (10) εργάσιμων ημερών (από την επόμενη εργάσιμη ημέρα αποστολής της σχετικής ενημέρωσης με ηλεκτρονική αλληλογραφία του ΥΠΕΝ) για την αποστολή των εν λόγω στοιχείων.

Στη συνέχεια, το ΥΠΕΝ εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή αξιολόγησης .... Η Επιτροπή αξιολόγησης ελέγχει εάν πληρούνται τα βασικά κριτήρια επιλογής και εισηγείται στον Υπουργό ..... την ένταξη ή μη της πράξης στο Πρόγραμμα.

7.2. Κριτήρια αξιολόγησης

Α' Στάδιο: Πληρότητα και επιλεξιμότητα πρότασης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ και ΝΑΙ / ΟΧΙ κριτήρια

1. Η πρόταση υποβάλλεται από αρμόδιο δικαιούχο
2. Ορθή συμπλήρωση της Αίτησης: (α) η ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση, (β) ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση, (γ) το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως
3. Η πρόταση έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την Πρόσκληση : αν δηλαδή αν όλα τα τυποποιημένα έντυπα (πέραν του τεχνικού δελτίου) είναι συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προκήρυξη
4. Εάν υπάρχουν οι αποφάσεις των αρμόδιων για το συντονισμό των πολιτικών οργάνων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου όπου αυτό προβλέπεται
5. Εάν η πρόταση εμπίπτει στους Θεματικούς Στόχους (4 κατηγορίες έργων και στόχοι που έχουν τεθεί από το πρόγραμμα)
6. Εάν η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης προς χρηματοδότηση πρότασης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας
7. Δεν έχει περαιωθεί το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης μέχρι την ημερομηνία που ο δυνητικός δικαιούχος υπέβαλε την αίτηση χρηματοδότησης

8. Εάν διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, χρηματοδοτικά εργαλεία ή /και εθνικούς πόρους. Στην προκήρυξη να αναφέρεται ότι αν το ποσό δεν φτάνει ο δήμος να μπορεί να το συμπληρώσει με ίδιες δυνάμεις, ή από άλλους πόρους.

Όλα τα παραπάνω κριτήρια του Σταδίου Α', έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και η θετική τους αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει το Στάδιο Β' της αξιολόγησης επιλεξιμότητας των προτάσεων. Διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο Δικαιούχος.

Β' Στάδιο: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

1. Η πρόταση έχει ισχυρό αναπτυξιακό χαρακτήρα
2. Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου
3. Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, ΣΦΟΟ κ.λ.π.)
4. Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)
5. Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)
6. Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)
7. Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)
8. Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης
9. Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού
10. Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες

Επιπλέον Διευκρινήσεις σε ορισμένα από τα ανωτέρω κριτήρια επιλεξιμότητας

Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της πρότασης εξετάζεται σε σχέση με :

- ο Λεπτομερή ανάλυση του υπόψη έργου ως προς τα τεχνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά : χρηματοοικονομική (βιωσιμότητα του έργου), οικονομική (συμβολή του έργου στην ανάπτυξη και στην κοινωνική ευημερία)

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της πρότασης εξετάζεται σε σχέση με :

- ο η σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης ως προς το εάν καθορίζονται τα διακριτά παραδοτέα των επί μέρους υποέργων και είναι ποσοτικοποιημένα
- ο την αποτελεσματικότητά της ως προς την αντιμετώπιση προκλήσεων που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος, και συνεπώς την συμβολή της

πρότασης στην επίτευξη των στόχων/δεικτών των αντίστοιχων αξόνων προτεραιότητας του προγράμματος. Εξετάζεται το ποσοστό κάλυψης των αναγκών μέσω της προτεινόμενης πρότασης σε σχέση με την κρισιμότητα του προβλήματος στο πλαίσιο της συγκεκριμένης θεματικής προτεραιότητας.

- ο την συνέργεια και συμπληρωματικότητά της με άλλες πράξεις δράσεις και πολιτικές τοπικής κλίμακας

Η ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος εξετάζεται σε σχέση με:

- ο το φυσικό αντικείμενο,
  - ο την επιλεγμένη μέθοδο υλοποίησης (αυτεπιστασία, ανάθεση κλπ),
  - ο τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση του έργου π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης όπως κήρυξη απαλλοτριώσεων κλπ.
- δ) την ωριμότητα του έργου

Ως βάση μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών έργων που έχουν υλοποιηθεί επιτυχώς.

Η ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού αποδεικνύεται από :

- ο την πληρότητα του (περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου)
- ο το κατά πόσο τα προβλεπόμενα μοναδιαία κόστη είναι ρεαλιστικά βάσει των τευχών δημοπράτησης. Ειδικότερα για τυχόν αναγκαίες εργασίες / προμήθειες / υπηρεσίες, των οποίων τα κόστη δεν προκύπτουν από κανονιστικές πράξεις, προσδιορίζεται ενδεικτικό μοναδιαίο κόστος με πρόβλεψη ποσοστιαίας απόκλισης (π.χ.10%) ή πρόβλεψη εύρους (π.χ. 100.000 ευρώ- 120.000 ευρώ) ή συνδυασμός εύρους και απόκλισης.

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΜΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1. Η πρόταση δημοσιοποιείται και εξασφαλίζει διαβούλευση και ενεργό συμμετοχή κατοίκων, φορέων και κοινωνίας των πολιτών στη φάση του σχεδιασμού όπως και στη φάση της υλοποίησης (digital campaign) (αφορά στην Β' φάση).
2. Η πρόταση συμπληρώνεται από (μη χρηματοδοτούμενες από την Πρόσκληση) υποστηρικτικές δράσεις και προγράμματα, με άλλους εταίρους, όπως φορείς, επιχειρήσεις, ιδιώτες κ.λπ.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας βαθμολογούνται σε μια κλίμακα 1-100, με βάση τον Πίνακα που παρουσιάζεται στην συνέχεια. Για κάθε κατηγορία κριτηρίων τίθενται ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πρόταση προκειμένου να λαμβάνει θετική αξιολόγηση για το σύνολο της κατηγορίας κριτηρίων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας προτάσεων, αξιολογούνται τα ποιοτικά κριτήρια για την τελική επιλογή. Σε περίπτωση αθροιστικής βαθμολογίας < 50 βαθμών, η πρόταση απορρίπτεται. Περισσότερες λεπτομέρειες παρουσιάζονται στο Παράρτημα II του παρόντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΘΜΟΝΟΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ Β΄

α/α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΒΑΘΜΟΣ
1	Η πρόταση έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα	1-25
2	Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου	1-10
3	Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, ΣΒΑΚ κ.λ.π.)	1-10
4	Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)	1-5
5	Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)	1-10
6	Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)	1-10
7	Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)	1-10
8	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης	1-10
9	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού	1-5
10	Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες	1-5

7.3. Λόγοι απόρριψης υποβαλλόμενης πρότασης

Με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προτάσεων, απορρίπτεται, σε κάθε περίπτωση, πρόταση:

- α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 6 «Οδηγίες υποβολής προτάσεων - Δικαιολογητικά ένταξης»
- β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της, σύμφωνα με την παράγραφο 7.1. «Διαδικασία αξιολόγησης» του Κεφαλαίου 7 «Διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων» του παρόντος και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016,
- γ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα του παρόντος και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σχετικής Πρόσκλησης
- δ) η οποία υποβάλλεται από έναν δικαιούχο που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προτάσεις. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, και στην περίπτωση συνεργασίας φορέων με κοινά

μέλη, καθώς και στην περίπτωση φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη συμπράξεων.

7.4. Υποβολή και εξέταση ενστάσεων

Οι δυνητικοί δικαιούχοι δύνανται να υποβάλλουν ένσταση ..... σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, άπαξ ανά στάδιο αξιολόγησης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την επομένη ημέρα της παραλαβής των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης της αίτησης από το Δικαιούχο, ήτοι α) της απόφασης απόρριψης πρότασης που εκδίδεται κατά το στάδιο Α' της αξιολόγησης και β) της απόφασης απόρριψης πρότασης που εκδίδεται κατά το στάδιο Β' της αξιολόγησης.

Η ένσταση θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη και ενυπόγραφη από τον δικαιούχο. Το ΥΠΕΝ πρωτοκολλεί και εξετάζει όλες τις υποβαλλόμενες ενστάσεις. Τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων εγκρίνονται από τον ..... και κοινοποιούνται στους δυνητικούς δικαιούχους που υπέβαλαν την ένσταση εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών.

7.5. Απόφαση ένταξης

Η απόφαση ένταξης της πράξης στο Πρόγραμμα, εκδίδεται από τον Υπουργό ..... και δημοσιεύεται στο πρόγραμμα «Διαύγεια», κατόπιν θετικής εισήγησης του αρμοδίου οργάνου.

7.6. Δημοσιοποίηση

Πραγματοποιείται δημοσιοποίηση στην οικεία ιστοσελίδα του Προγράμματος του τίτλου των έργων που εντάσσονται, των δικαιούχων αυτών και του ποσού χρηματοδότησης τους.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ - ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

8.1. Γενικές οδηγίες

Σύμφωνα με τις διατάξεις ..... . Οι αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων για την μελέτη των έργων και των προμηθειών, ακολουθούν τους εθνικούς κανόνες που τις διέπουν. Για τις τροποποιήσεις των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους, τηρούνται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία διατάξεις των δημοσίων συμβάσεων του ν. 4412/2016, όπως αυτές ισχύουν. Η παρακολούθηση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου πραγματοποιείται με ευθύνη των αρμόδιων κατά περίπτωση Υπηρεσιών του Δικαιούχου. Το ΥΠΕΝ δύναται να ζητά πληροφοριακά στοιχεία σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των ενεργειών που αφορούν στην Πράξη, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή υλοποίηση του Προγράμματος. Μετά την αξιολόγηση των αιτημάτων συντάσσεται από το ΥΠΕΝ, αίτημα χρηματοδότησης προς το Ταμείο Ανάκαμψης για την πληρωμή των Δικαιούχων. Σε περίπτωση χρηματοδότησης από άλλη πηγή θα πρέπει πρώτα να απορροφηθούν οι πόροι του Προγράμματος «Στρατηγικών Αστικών Παρεμβάσεων» και στη συνέχεια να

χρησιμοποιηθούν οι πόροι των υπολοίπων πηγών χρηματοδότησης του Δικαιούχου. Υπογραμμίζεται ότι η χρηματοδότηση ανέρχεται έως το ύψος των νομικών δεσμεύσεων. Τα προϊόντα των εκπτώσεων που προκύπτουν με βάση τη συμβασιοποίηση των μελετών διατίθενται σε νέα έργα, ή δράσεις ύστερα από απόφαση του Υπουργού ....

8.2. Παρακολούθηση υλοποίησης των επιλεγμένων προτάσεων

Η παρακολούθηση υλοποίησης των επιλεγμένων προτάσεων γίνεται αρμοδίως από το ΥΠΕΝ, με βάση τις σχετικές οδηγίες του Ταμείου Ανάκαμψης και του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος.

9. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Για αναλυτικότερες πληροφορίες με την υποβολή των προτάσεων, την συμπλήρωση των Τεχνικών Δελτίων και άλλες διευκρινίσεις αρμόδιοι είναι οι: .....

Περαιτέρω πληροφορίες/ διευκρινίσεις για τις επί μέρους διατάξεις του Προγράμματος «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ», εφόσον απαιτούνται, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των προτάσεων παρέχονται από το ΥΠΕΝ και βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση ..... . Ο δικτυακός αυτός τόπος αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας του ΥΠΕΝ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το Πρόγραμμα και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Προγράμματος (.....), οι ενδιαφερόμενοι δύναται να υποβάλλουν ηλεκτρονικά στη φόρμα επικοινωνίας σχετικές ερωτήσεις για διευκρινίσεις. Πριν το αίτημα για παροχή περαιτέρω πληροφοριών, οι δικαιούχοι καλούνται να λάβουν γνώση των ήδη συνημμένων αρχείων συχνών ερωτήσεων-απαντήσεων της πρόσκλησης, του περιεχομένου της πρόσκλησης καθώς και των υπολοίπων συνημμένων αρχείων αυτής.

10. ΧΡΗΣΙΜΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Παρατίθενται ορισμένα βασικά θεσμικά κείμενα προς διευκόλυνση σύνταξης και ωρίμανσης των σχετικών μελετών, ως κάτωθι :

10.3. Προσβασιμότητα

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Ν. 4067/2012, «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός», ΦΕΚ 79/Α/09.04.2012, άρθρο 26 και άρθρο 27
- Κ.Υ.Α. των Υπουργών ΠΕΚΑ και ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ αριθμ. 6952/ 2011, «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών», ΦΕΚ 420/Β/16.03.2011
- Απόφαση Υφυπουργού ΠΕΝ ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699 «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών

- σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία», ΦΕΚ 2998/Β'/20.07.2020
- Απόφαση Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ. Δ13/ο/1372/2018, «Έγκριση της Τεχνικής Οδηγίας για τη χρήση αναλάμποντος φωτεινού σηματοδότη ενός πεδίου σε διαβάσεις πεζών», ΦΕΚ 85/Β/23.01.2018
  - Απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ αριθ. οικ. 55174/2013 «Διαδικασία έγκρισης και απαιτούμενα δικαιολογητικά για εργασίες για τις οποίες απαιτείται Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας», ΦΕΚ 2605/Β/15.10.2013
  - Απόφαση Υπ. ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. ΔΜΕΟ/Ο/3050/2013 «Έγκριση Τεχνικών Οδηγιών κυκλοφοριακών παρεμβάσεων στο αστικό περιβάλλον για την εφαρμογή τους σε περιοχές σχολικών συγκροτημάτων και περιοχές με αυξημένη κίνηση στα πλαίσια βελτίωσης της οδικής ασφάλειας», ΦΕΚ 2302/Β/16.09.2013
  - Απόφαση Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. 52907/28.12.2009, «Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών», ΦΕΚ 2621/Β/31.12.2009
  - Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών αρ. 28492/2009 «Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια», ΦΕΚ 931Β/18.05.2009
  - Εγκύκλιος 3/2011 ΥΠΕΚΑ με Α.Π. οικ. 13612/ΔΕΕΑΠ, «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων της με αρ. 52907/28.12.2009 απόφασης Υπουργού ΠΕΚΑ Έιδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»
  - Εγκύκλιος 9/2012 Γραφείου ΑμεΑ Υ.ΠΕ.Κ.Α. με Α.Π. 29467/13.06.2012, «Διευκρινήσεις για την υποβολή μελέτης προσβασιμότητας η οποία απαιτείται να εμπεριέχεται στις μελέτες που θα υποβάλλονται κατά την εφαρμογή του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012)»
  - Εγκύκλιος ΑΜΕΑ/2013 Γραφείου ΑμεΑ Υ.ΠΕ.Κ.Α. με Α.Π. 42382/16.07.2013, «Διευκρινήσεις για την εφαρμογή του Άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012), που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ / εμποδιζόμενων Ατόμων»

10.4. Υποδομές ποδηλάτων

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Απόφαση Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. ΔΟΥ/ΟΙΚ.1920/2016 «Έγκριση Τεχνικών Οδηγιών για υποδομές ποδηλάτων», ΦΕΚ 1053/Β/14.04.2016

10.5. Ηλεκτροκίνηση

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Ν.4710/2020 «Πρώθηση της ηλεκτροκίνησης και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 142/Α'/23.07.2021

- ΚΥΑ Υπουργού και Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/93764/396, «Τεχνικές Οδηγίες για τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων Σ.Φ.Η.Ο.», ΦΕΚ 4380/05.10.2020

10.6. Διατηρητέα κτίρια

Βασικότερα θεσμικά κείμενα :

- Ν. 3028/2002 «Προστασία Αρχαιοτήτων - Πολιτιστικής Κληρονομιάς», ΦΕΚ
- Ν.2039/1992 «Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης», ΦΕΚ
- Ν. 1577/85 (Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός), όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 3 ν. 2300/1995, το άρθρο 3 Ν. 2831/2000 και το Ν. 3044/2002 και Ν. 4067/2012, το άρθρο 4 παρ. 2. όπου προβλέπεται η διαδικασία κήρυξης ενός κτίσματος ως διατηρητέου

11. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ «ΠΡΟΦΙΛ» ΠΟΛΗΣ

Βάσει των στόχων του προγράμματος, όπως παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο 2.5 του παρόντος, κάθε ένας δικαιούχος Δήμος θα πρέπει να ετοιμάσει μια πρόταση έργου η οποία να εντάσσεται μέσα σε ένα γενικότερο και διευρυμένο πλαίσιο στρατηγικής για την περιοχή του προκειμένου να μπορέσει να τους προσεγγίσει. Αυτό σημαίνει ότι ο Δήμος πρέπει να συζητήσει και προετοιμάσει ένα σχέδιο δράσης με συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους τους οποίους πρέπει να μπορεί να παρακολουθεί και αξιολογεί σε βάθος χρόνου και οι οποίοι θα σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

Η στρατηγική μιας πόλης για την αναζωογόνηση της πρέπει να εξηγεί την αφετηρία στην κοινωνική, οικονομική, οικολογική και πολιτική της διάσταση. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τη γραμμή δράσης της πόλης για το εγχείρημα, καθώς και την τυχόν υπάρχουσα δέσμευση για το κλίμα, τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης της για το 2030, τις ενέργειές της για την πράσινη μετάβαση, για την ψηφιακή μετάβαση, για την οικονομική της ανάκαμψη, για την καινοτομία και την νέα τεχνολογία.

Οι κύριες ικανότητες που πρέπει να διασφαλιστούν σε επίπεδο πόλης είναι οι εξής:

- Οργανωτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και πολιτική υποστήριξη

- Τεχνικές δυνατότητες, π.χ. οικονομική επάρκεια και επάρκεια διαχείρισης των σχετικών έργων.
- Δυνατότητες σχεδιασμού και παρακολούθησης υλοποίησης έργων και δράσεων, συμπεριλαμβανομένων, της συνολικής στρατηγικής, προώθηση μελετών και έργων, προώθηση δράσεων και ενεργειών και την εξελικτική αξιολόγηση και παρακολούθηση υλοποίησης και επίτευξης των στόχων.

Για τον σκοπό αυτό, η τοπική αρχή καταρχάς καλείται να κάνει «αυτοαξιολόγηση» των δυνάμεών της.

- Η Αυτό - αξιολόγηση θα καταγραφεί σε Πίνακες Επεξεργασίας (Δημιουργία σχετικού portfolio / Δημιουργία παρουσίασης) και θα περιλαμβάνει τους κάτωθι τομείς:
- στελεχιακό δυναμικό
- επάρκεια εξοπλισμού
- οικονομική κατάσταση
- ενέργειες-δράσεις-έργα-μελέτες κλπ τις τελευταίας 5ετίας,
- συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα
- συνεργασίες με τρίτα μέρη
- υφιστάμενοι μηχανισμοί διαβούλευσης και επικοινωνίας
- διαθέσιμα δεδομένα για την περιοχή (πολεοδομικά, κυκλοφοριακά, δημογραφικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, μετρήσεις ρύπων-θορύβου-θερμοκρασίας κ.λπ.

Αποτέλεσμα της ενέργειας είναι, ο δήμος θα είναι σε θέση να εντοπίσει τα κενά, και τις αδυναμίες και να προτείνει τρόπους και διαδικασίες για να τα αντιμετωπίσει.

Το προφίλ της πόλης μπορεί να ενισχυθεί επιπλέον και με την παρουσίαση των συνεργειών η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος ήτοι:

- Δήμος,
- Κοινωνία των πολιτών,
- Αγορά,
- Επενδυτές,
- Ακαδημαϊκός χώρος κ.α.
- και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Όλα τα παραπάνω μπορούν να συμπεριληφθούν/περιγραφούν στην έκθεση σκοπιμότητας ή στην χρηματοοικονομική ανάλυση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ – ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ – ΛΙΣΤΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΤΕΛΙΚΟ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στην συνέχεια παρατίθενται τα κάτωθι υποδείγματα:

1. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
2. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Δικαιούχος:

Ταχ. Διεύθυνση:

Ταχ. Κώδικας:

Πληροφορίες:

Τηλέφωνο:

Fax:

E-mail:

Πόλη:

Ημερομηνία:

Αρ. Πρωτ.:

Προς:

ΑΙΤΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ»

Σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. ....Πρόσκλησης .....υποβάλλουμε πρόταση με τα παρακάτω στοιχεία:

Τίτλος έργου	
Κύριος του Έργου	
Φορέας Υλοποίησης (τεχνική υπηρεσία)	
Ποσό χρηματοδότησης	.....€
Σύνολο	
Φυσικό Αντικείμενο Έργου (<i>συνοπτική περιγραφή</i>)	

Η πρόταση περιγράφεται αναλυτικά στο Τεχνικό Δελτίο Έργου και στα επισυναπτόμενα έγγραφα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ακόλουθο συμπληρωμένο Πίνακα (επισυναπτόμενα εις διπλούν σε δύο συνημμένους αποσπώμενους δίσκους δεδομένων-USB memory stick).

Επιπρόσθετα βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι:

α) το προτεινόμενο έργο δεν έχει ήδη ενταχθεί για χρηματοδότηση σε κάποιο άλλο πρόγραμμα και ότι δεν υφίσταται άμεσα δυνατότητα να ενταχθεί.

β) Ο φορέας λειτουργίας ή/και συντήρησης του έργου, που θα αναλάβει τη λειτουργία ή/και συντήρηση του έργου, έχει λάβει γνώση και συμφωνεί με το περιεχόμενο της πρότασης.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος Δικαιούχου

(υπογραφή)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ.6 ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ)		
ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ	ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ	
1	Τεχνικό Δελτίο Έργου (Παράρτημα ΙΙ της Πρόσκλησης) <i>(πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως)</i>	
2	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου , περί αποδοχής των όρων της παρούσας Πρόσκλησης και συμμετοχής στο Πρόγραμμα. <i>(και εξασφάλισης των επιπλέον χρηματικών πόρων στην περίπτωση καταβολής ιδίων πόρων)</i>	
3	Στοιχεία τεκμηρίωσης της αρμοδιότητας του Φορέα Υποβολής Πρότασης (Κύριος του Έργου) <i>(τεκμηρίωση με βάση κανονιστικά κείμενα)</i>	
4	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου , εφόσον δικαιούχος και φορέας υλοποίησης διαφέρει	
5	Στοιχεία τεκμηρίωσης ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου ή αρμοδιότητας στην περιοχή παρέμβασης	
6	Βεβαίωση Δήμου για τη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη ή του παραχωρούντος	
7	Αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων σε περίπτωση εκχώρησης της αρμοδιότητας υλοποίησης της πράξης σε άλλο οργανισμό ή φορέα	
8	Στοιχεία τεκμηρίωσης της Διοικητικής/Οργανωτικής και Επιχειρησιακής επάρκειας του Δικαιούχου.	
9	Βεβαίωση-Δήλωση εξασφάλισης όλων των απαιτούμενων αδειών και εγκρίσεων για τη λειτουργία των προτεινόμενων υποέργων	

10	Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων (υποβάλλονται οι εγκεκριμένες/θεωρημένες μελέτες των έργων)	
11	Τεχνική Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου μετά την κατασκευή	
12	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), εφόσον απαιτείται	
13	Αποτύπωση των απαραίτητων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών των έργων και του βαθμού ωρίμανσης αυτών, (αντίγραφα των εγκριτικών αποφάσεων του τελευταίου σταδίου των μελετών)	
14	Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του Δικαιούχου: «ότι το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης (π.χ. ΣΒΑΚ, ΟΧΕ κλπ)»	
15	Βεβαίωση Τεχνικής Υπηρεσίας, ότι στην εγκατάσταση που πρόκειται να γίνει τοποθέτηση προμήθειας υπάρχουν ήδη όλες οι υποδομές και τα συνοδά έργα που είναι απαραίτητα και εξασφαλίζουν την λειτουργικότητα, την ασφάλεια και την ολοκλήρωση του έργου	
16	Στοιχεία τεκμηρίωσης που αποδεικνύουν την εναρμόνιση του προτεινόμενου έργου με την κείμενη πολεοδομική νομοθεσία	
17	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου για ορισμό Επιτροπής Διερεύνησης Τιμών, πρακτικό επιτροπής και σχετική αλληλογραφία για υποέργα προμηθειών, εφόσον απαιτείται	
18	Στοιχεία τεκμηρίωσης της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης καθώς και της διαγωνιστικής διαδικασίας σε περίπτωση υποέργων που έχουν δημοπρατηθεί ή/και συμβασιοποιηθεί	
19	Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα (εφόσον απαιτείται)	
20	Παράρτημα τεκμηρίωσης εκπλήρωσης των κριτηρίων της τυπικής πληρότητας της πρότασης (Παράρτημα ΙΙΙ της Πρόσκλησης) (πλήρως συμπληρωμένο)	
21	Έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για την τεκμηρίωση του αιτούμενου προϋπολογισμού για τις απαιτούμενες δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών(εφόσον απαιτείται)	
22	Έγγραφο προεκτίμησης κόστους των αρμόδιων υπηρεσιών (ΟΚΩ) ή εκτίμηση της τεχνικής υπηρεσίας σε περίπτωση που απαιτούνται δαπάνες μετατόπισης δικτύων κοινής ωφέλειας (εφόσον απαιτείται)	
23	Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία	
24	Λίστα ελέγχου πλήρωσης των όρων του ΓΑΚ (Παράρτημα V της Πρόσκλησης) (πλήρως συμπληρωμένη)	

25	Τεκμηρίωση σχετικά με την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ή εναλλακτικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης με τον Γενικό Απαλλοτρίωτικό Κανονισμό (λίστα ελέγχου των όρων του ΓΑΚ (Παράρτημα V))	
26	Υποβολή στοιχείων για την τεκμηρίωση της μη ύπαρξης ενίσχυσης (Παράρτημα V)	
27	Βεβαίωση/Υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του Δικαιούχου για συμμόρφωση των προτεινόμενων δράσεων/παρεμβάσεων με την Απόφαση συνάφειας με αριθμ. πρωτ. 27521 ΕΞ 2020/02.10.2020 του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και τήρηση αυτών κατά την υλοποίηση της πρότασης	
28	Γνωμοδότηση από το οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής <i>(σε περίπτωση παρέμβασης σε κτίριο χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο)</i>	
29	Απόφαση Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού <i>(σε περίπτωση παρέμβασης σε κτίριο χαρακτηρισμένο ως νεότερο μνημείο)</i>	
30	Στοιχεία τεκμηρίωσης βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου κατά ΚΕΝΑΚ	
31	Βεβαίωση μη παραγωγής εσόδων εφόσον απαιτείται	
32	Χρηματοοικονομική ανάλυση/μελέτη σκοπιμότητας	

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ ΕΡΓΟΥ

Τεχνικό Δελτίο Έργου (Τ.Δ.Ε.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ:

ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ :

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ (στα αγγλικά)	:	
ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
ΤΥΠΟΣ ΕΡΓΟΥ	:	
Δεν ενέχει Κρατική Ενίσχυση (Κ.Ε.)	:	☐
Είναι Υποδομή Κ.Ε.	:	☐
ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ (ναι/ όχι, τεκμηρίωση)		

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	:	

ΓΕΝΙΚΗ/ ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	:	
ΗΜ/ΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ	:	
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ¹	:	
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΑΡΧΗ	:	
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	:	
ΦΟΡΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	:	
ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (Κύριος του Έργου)²	:	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (τεκμηρίωση με βάση κανονιστικά κείμενα)		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	Συμπληρώνεται με X
1. Αναπλάσεις εμβληματικού χαρακτήρα	
2. Αναβάθμιση ή/και επανάχρηση και ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος	
3. Αναπλάσεις περιοχών υδάτινων διαδρομών και δημιουργία πλέγματος πρασίνου	
4. Συνολικές στρατηγικές παρεμβάσεις σε κατοικημένες περιοχές	
5. Αναπλάσεις δημόσιου χώρου με	

βιοκλιματικά στοιχεία και έξυπνες εφαρμογές		
6. Βιοκλιματική αναβάθμιση δημοτικών & δημόσιων κτιρίων		
7. Ανάπτυξη αστικού πρασίνου		
8. «Έξυπνα» συστήματα και εφαρμογές		
1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ		
✓ Αναφέρονται συνοπτικά τα τεχνικά του προτεινόμενου έργου ανά υποέργο, με ιδιαίτερη έμφαση στα μετρήσιμα δεδομένα		
2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟ ΕΡΓΟΥ		
1	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ (ΟΜΑΔΑ ...)	
	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	✓ Αναφέρονται τα τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου έργου ανά υποέργο, με ιδιαίτερη έμφαση στα μετρήσιμα δεδομένα
2	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ (ΟΜΑΔΑ ...)	
	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	✓ Αναφέρονται τα τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου έργου ανά υποέργο, με ιδιαίτερη έμφαση στα μετρήσιμα δεδομένα
3	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ (ΟΜΑΔΑ ...)	
	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	✓ Αναφέρονται τα τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου έργου ανά υποέργο, με ιδιαίτερη έμφαση στα μετρήσιμα δεδομένα
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ / ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΕΡΓΟΥ/ ΥΠΟΕΡΓΟ		
✓ Περιγράφεται η μεθοδολογία υλοποίησης της πράξης και αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους επιλέγεται η συγκεκριμένη μεθοδολογία και πώς αυτή διασφαλίζει την υλοποίηση της πράξης. Αιτιολογείται η σκοπιμότητα των επιμέρους υποέργων αυτής, με		

ιδιαίτερη αναφορά στη συσχέτιση της υλοποίησης των επιμέρους υποέργων της πράξης. Αναφέρονται επιγραμματικά τα παραδοτέα ανά υποέργο.

4. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ - ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- ✓ Αναφέρονται συνοπτικά: η σκοπιμότητα του προτεινόμενου έργου, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ο ωφελούμενος πληθυσμός, η συμβολή του έργου στην επίτευξη των δεικτών του Προγράμματος, όπως αναφέρονται στην πρόσκληση

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ

- ✓ Αναφέρονται συνοπτικά οι ανάγκες που θα καλύψει ή το πρόβλημα που θα επιλύσει το προτεινόμενο έργο

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

- ✓ Αναφέρεται η αποδοτικότητα του προτεινόμενου έργου σε σχέση με το εύλογο του μοναδιαίου κόστους (€/κάτοικο) που προκύπτει

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

- ✓ Αναφέρεται η εισαγόμενη καινοτομία του προτεινόμενου έργου

5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- ✓ Αναφέρονται οποιοσδήποτε επιπτώσεις αναμένεται να προκύψουν ανάλογα με το είδος του έργου.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**6. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ
(τεκμηρίωση)**

7.ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ
ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΚΑΘΕ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΛΟΓΩ ΦΥΛΟΥ, ΦΥΛΗΣ, ΕΘΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ, ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ, ΗΛΙΚΙΑΣ, ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΟΡΩΝ, ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ, ΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

Στην συνέχεια παρατίθενται τα κάτωθι υποδείγματα:

1. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ
2. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ:

ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ:

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΝΑΙ	ΟΧΙ	Αιτιολόγηση/Παρατηρήσεις
α/α	Περιγραφή Κριτηρίου	Εξειδίκευση			
1	Ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση εμπίπτει στις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων που ορίζονται στην πρόσκληση.	Η πρόταση υποβάλλεται από αρμόδιο δικαιούχο			

2	Ορθή συμπλήρωση της Αίτησης.	(α) η ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση, (β) ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση, (γ) το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο αρμοδίως			
3	Η πρόταση έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την Πρόσκληση	Αν δηλαδή αν όλα τα τυποποιημένα έντυπα (πέραν του τεχνικού δελτίου) είναι συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην προκήρυξη			

4	Ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης - υλοποίησης της πράξης για την οποία υποβάλλει την πρόταση.	Εξετάζεται εάν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης της Πράξης. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης (π.χ. κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κλπ) που υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή του αιτήματος και τα οποία προσδιορίζονται στην πρόσκληση.			
5	Περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης πράξης εντός περιόδου επιλεξιμότητας της Πρόσκλησης.	Εξετάζεται εάν η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας προγράμματος, όπως ορίζεται στην πρόσκληση.			
5	Εάν η πρόταση εμπίπτει στους Θεματικούς Στόχους	(4 κατηγορίες έργων και στόχοι που έχουν τεθεί από το πρόγραμμα)			
6	Δεν έχει περαιωθεί το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης μέχρι την ημερομηνία που ο δυνητικός δικαιούχος υπέβαλε την αίτηση χρηματοδότησης				

7	Εάν διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης από άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, χρηματοδοτικά εργαλεία ή /και εθνικούς πόρους.	Στην προκήρυξη να αναφέρεται ότι αν το ποσό δεν φτάνει ο δήμος να μπορεί να το συμπληρώσει με ίδιες δυνάμεις, ή από άλλους πόρους.			
8	Υποβολή αποφάσεων των αρμόδιων ή/και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου αυτό προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία.	Εξετάζεται εάν υποβάλλονται αποφάσεις των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.		ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ :

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΑΞΟΝΑΣ/ΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ :

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ :

ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ		Β. ΤΗΡΗΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	
α/α	Περιγραφή Κριτηρίου	Τιμή	Αιτιολόγηση/Παρατηρήσεις
1	Η πρόταση έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα		
2	Η πρόταση έχει συμβατότητα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο και τα ρυθμιστικά / ΓΠΣ σχέδια του Δήμου		

3	Η πρόταση έχει συμβατότητα και με άλλα πεδία στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου (π.χ. ΒΑΑ, ΣΑΑ, ΣΔΑΕΚ, ΣΒΑΚ, ΣΒΑΚ κ.λ.π.)		
4	Η πρόταση παρουσιάζει συμπληρωματικότητα και συνέργειες με άλλες δράσεις, έργα και προγράμματα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά που βρίσκονται σε εξέλιξη στον δήμο (τεκμηρίωση)		
5	Ολοκληρωμένος χαρακτήρας πρότασης με τη μορφή πλέγματος αλληλένδετων δράσεων τοπικής κλίμακας. Η πρόταση θα κριθεί από την επάρκεια της για την αντιμετώπιση των περισσότερων προκλήσεων (τεκμηρίωση)		
6	Η πρόταση είναι αποτέλεσμα ανάλυσης αναγκών, προκλήσεων και δυνατών σημείων της περιοχής (τεκμηρίωση της σκοπιμότητας)		
7	Η πρόταση παρουσιάζει κατάλογο ορατών και μετρήσιμων		

	αποτελεσμάτων με τους στόχους του Προγράμματος και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) (τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας)		
8	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης		
9	Τεκμηρίωση της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού		
10	Τεκμηρίωση της διοικητικής και επιχειρησιακής ετοιμότητας του δικαιούχου δήμου – αναγκαίες ενέργειες		
ΑΘΡΟΙΣΜΑ			
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ / ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ

1. Έκθεση Τεκμηρίωσης εξασφάλισης προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα

Η σύνταξη της ανωτέρω Έκθεσης στοχεύει στην τεκμηρίωση ως προς την τήρηση των κανόνων και των απαιτήσεων για προσβασιμότητα, στο προτεινόμενο προς χρηματοδότηση έργο. Μέσω αυτής εξετάζεται και αποδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο η πρόταση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για τα άτομα με αναπηρία (συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών αναπηρίας) καθώς και τα εμποδιζόμενα άτομα. Σημειώνεται ότι, ως εξασφάλιση της προσβασιμότητας νοείται η προσαρμογή του περιβάλλοντος με τέτοιον τρόπο ώστε να είναι δυνατή η αυτόνομη, απρόσκοπτη και χωρίς αποκλεισμούς μετακίνηση, διαβίωση, εξυπηρέτηση και συμμετοχή στην κοινωνική ζωή των ατόμων με αναπηρία και των εμποδιζόμενων ατόμων. Ανάλογα με το περιεχόμενο και την φύση της μελέτης / έργου οι απαιτήσεις προσβασιμότητας ανά θεματικό πεδίο είναι οι κάτωθι, και μπορούν να εφαρμόζονται συνδυαστικά :

A. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ, συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- Δημιουργία «προσβάσιμης αλυσίδας» στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών, με εξασφάλιση προσβάσιμης οριζόντιας ή/και κατακόρυφης μετακίνησης (π.χ. ζώνη ελεύθερης όδευσης πεζών, προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια, προσβάσιμες διαβάσεις, αφαίρεση εμποδίων κ.λπ.)
- Επιλογή κατάλληλων υλικών, χρωματισμών και κατασκευαστικών λεπτομερειών στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών
- Τοποθέτηση προσβάσιμων στοιχείων αστικού εξοπλισμού στις διαμορφώσεις των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (π.χ. καθιστικά, βρύσες, σχάρες δένδρων, κιγκλιδώματα, πεζοφάναρα κ.λπ.), σε ειδικές χρήσεις (π.χ. παιδικές χαρές) καθώς και σε διαμορφώσεις και κατασκευές που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον (π.χ. εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.)
- Τοποθέτηση στοιχείων σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (π.χ. έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)

B. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ συμπεριλαμβανομένων νέων και υφιστάμενων κτιρίων

- α. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟ – απαιτούνται τα κάτωθι:
- ο προσβάσιμες οδεύσεις ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ μέχρι την θύρα εισόδου του κτιρίου
- β. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ – απαιτούνται τα κάτωθι:
- ο προσβάσιμη είσοδος
  - ο προσβάσιμη όδευση από την θύρα εισόδου στον ανελκυστήρα ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ με χώρους ελιγμών
- γ. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ – απαιτούνται τα κάτωθι:
- ο προσβάσιμες οδεύσεις εντός του κτιρίου από και προς όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους/ είσοδο/ ανελκυστήρα κ.λπ. ελάχιστου αποδεκτού πλάτους 0,90μ με ταυτόχρονη πρόβλεψη χώρων ελιγμών αμαξιδίου
  - ο ελάχιστο αποδεκτό καθαρό πλάτος θυρών προς τους εξωτερικούς ή/και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους: 0,90μ.
  - ο ελάχιστο αποδεκτό πλάτος εσωτερικών θυρών 0,85μ.
  - ο πρόβλεψη χρωματικών αντιθέσεων μεταξύ δαπέδου-τοίχου, τοίχου- θύρας στους κοινόχρηστους χώρους
  - ο δάπεδο σταθερό, αντιολισθηρό, μη ανακλαστικό, που να διευκολύνει την κίνηση αμαξιδίου και γενικά ατόμου με κινητικά προβλήματα
  - ο καλός φωτισμός
- δ. ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ – απαιτούνται τα κάτωθι:
- ο προσβάσιμος ανελκυστήρας, ακόμη και σε κτίρια που δεν είναι υποχρεωτική και δεν θα υλοποιηθεί άμεσα η τοποθέτηση του. Ειδικά για υφιστάμενα κτίρια με χρήση κατοικίας που ανακαινίζονται εφαρμόζονται οι διατάξεις της Απόφασης ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699 Υφυπουργού ΠΕΝ «Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία» (Β' 2998/2020)
  - ο πρόβλεψη προσβάσιμων αναβατορίων, όπου απαιτείται ή προβλέπεται από την αρχιτεκτονική και την Η/Μ μελέτη
  - ο προσβάσιμα κλιμακοστάσια καταλλήλων προδιαγραφών
  - ο καλός φωτισμός
- ε. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΙΣ – απαιτούνται τα κάτωθι:
- ο προσβάσιμες οδεύσεις διαφυγής και προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών, βάσει του ν.4067/2012
  - ο προσβάσιμος χώρος υγιεινής ή δυνατότητα μελλοντικής μετατροπής σε ένα τουλάχιστον από τους κύριους χώρους υγιεινής, για τη δημιουργία ελεύθερου χώρου, πλάτους 0,90μ, στα δεξιά ή αριστερά της λεκάνης για δυναμική προσέγγιση αμαξιδίου, με δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν από την θύρα του χώρου υγιεινής
  - ο πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)
  - ο πρόβλεψη προσβάσιμων κινητών και σταθερών στοιχείων εξοπλισμού (π.χ. χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.)

Γ. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ συμπεριλαμβανομένων των στάσεων και σταθμών σε υπαίθριο Κ.Χ. ή σε κτιριακές υποδομές.

- Εξασφάλιση προσβασιμότητας στάσεων και σταθμών ΜΜΜ (βλ. παρ. Α και Β του παρόντος)
- πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.)
- πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (υπηρεσία εξυπηρέτησης ΑμεΑ και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών κ.λπ.)

2. Πλάνο Διαχείρισης του έργου

Το Πλάνο Διαχείρισης του έργου συντάσσεται από τον δικαιούχο με σκοπό να διασφαλίσει την μακροπρόθεσμη συντήρηση και λειτουργία του έργου, μετά το πέρας της υλοποίησής του και για την επόμενη 10ετία. Το Πλάνο Διαχείρισης, συμπεριλαμβάνει :

- Τεχνική Έκθεση όπου περιγράφονται (ενδεικτικά) το έργο, τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν (περιγραφή, είδος, ποιοτικά χαρακτηριστικά, χρόνος ζωής κ.λπ.) ο τρόπος και ο χρόνος κατασκευής κάθε επιμέρους στοιχείου, τα ευάλωτα στοιχεία δείκτες παρακολούθησης της λειτουργίας, δείκτες αξιολόγησης τα φθοράς κ.λπ.
- Χρονικός Προγραμματισμός με ορίζοντα 10ετίας για συγκεκριμένες εργασίες συντήρησης, Προκαθορισμένες επισκέψεις / επιθεωρήσεις επιτόπου, και περιοδικές εκθέσεις, με ενδεικτικά προκαθορισμένα Ορόσημα (Milestones), καταγεγραμμένος σε διάγραμμα
- Οικονομικός προγραμματισμός για την συντήρηση του έργου με ορίζοντα 10ετίας
- Βεβαίωση υπογεγραμμένη από τον νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου για την ανάληψη υποχρέωσης συντήρησης και εύρυθμης λειτουργίας του έργου που θα συνοδεύεται από τα παραπάνω.

3. Βεβαίωση/εις συμβατότητας με το επιχειρησιακό σχέδιο και άλλα στρατηγικά σχέδια του δήμου

Η ανωτέρω βεβαίωση/εις συντάσσεται από την αρμόδια υπηρεσία του δικαιούχου και (α) περιγράφει τα βασικά σημεία του επιχειρησιακού σχεδιασμού ή των άλλων στρατηγικών σχεδίων που σχετίζονται με την υποβαλλόμενη πρόταση, (β) παρουσιάζει τα σημεία της πρότασης που συνδέονται με τα παραπάνω και (γ) βεβαιώνει ότι "το προτεινόμενο έργο δεν αντίκειται στα εγκεκριμένα μέτρα και παρεμβάσεις του συγκεκριμένου στρατηγικού σχεδιασμού ή της ολοκληρωμένης παρέμβασης".

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Τα παρακάτω Ευρωπαϊκά και διεθνή παραδείγματα φιλοδοξούν να παρουσιάσουν βέλτιστες πρακτικές, και έργα που έχουν πραγματοποιηθεί σε ευρωπαϊκές και όχι μόνο πόλεις. Τα παραδείγματα αυτά είναι σαφές ότι αναφέρονται σε έργα, προγράμματα, συμμετοχικό σχεδιασμό και εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού που έχουν πραγματοποιηθεί εκτός του ελληνικού χώρου σε διαφορετικές συνθήκες και δεδομένα. Γι αυτό και η εφαρμογή τους πρέπει να προσαρμόζεται κατ' αναλογία στα μεγέθη, τα δεδομένα και τα χαρακτηριστικά των ελληνικών πόλεων. Για την καλύτερη ανάγνωσή τους είναι χωρισμένα ανά θέμα.

ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ – ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

THE HAFEN CITY PROJECT – ΑΜΒΟΥΡΓΟ

Το πρόγραμμα ανάπτυξης του Hafen City αποτέλεσε ίσως το μεγαλύτερο πρόγραμμα ανάπτυξης στο εσωτερικό μιας ευρωπαϊκής πόλης, βάσει έκτασης (2,2 εκατ. τετραγωνικά χιλιόμετρα στην τελική του μορφή) και δημιούργησε «πρότυπο» για την ανάπτυξη μιας πόλης στις παρυφές ενός ποταμού. Η περιοχή παρέμβασης βρίσκεται στην ελεύθερη λιμενική ζώνη του Αμβούργου στον ποταμό Έλβα, σε μια έκταση που καταλαμβάνονταν από παλιές βιομηχανικές αποθήκες κτισμένες την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που με τα χρόνια εγκαταλείφθηκαν. Το πρόγραμμα αποφασίστηκε το 1997 από το Δημοτικό συμβούλιο της πόλης του Αμβούργου και ξεκίνησε να υλοποιείται το 2001. Η ιδιαιτερότητα της ανάπτυξης δεν έγκειται μόνο στην έκτασή της, αλλά επίσης στο γεγονός ότι αυτή βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και τα ποιοτικά κριτήρια ανακλούνται στο σωστό συνδυασμό των επιμέρους χρήσεων, στη ζωντάνια των χώρων και στον πρωτοποριακό τρόπο κατασκευής. Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η υψηλής ποιότητας και αισθητικής αρχιτεκτονική των κτιρίων και των ανοικτών υπαίθριων χώρων, καθώς και η πολυεπίπεδη σχέση με το υγρό στοιχείο. Στην περιοχή διατηρήθηκαν μόνο λίγα, εντυπωσιακά κτίρια των περασμένων αιώνων και για την πλειονότητα των κτιρίων έχουν χρησιμοποιηθεί πρωτοποριακός σχεδιασμός και μέθοδοι κατασκευής. Δημιουργούνται καταστρώματα περιπάτου, δρόμοι, πάρκα, και κτίρια (~ 2 εκ. τ.μ. κτισμένων χώρων), παρέχοντας 5.500 κατοικίες για 12.000 κατοίκους και γραφειακούς χώρους δίνοντας εργασία σε 40.000 ανθρώπους, καθώς και πλείστες άλλες χρήσεις. Με εξαίρεση τα καταστρώματα περιπάτου, όλη η περιοχή (δρόμοι, πάρκα, κτίρια) σηκώθηκε περίπου 8 μέτρα πάνω από το επίπεδο του νερού δημιουργώντας μια νέα, ενιαία τοπογραφία εξασφαλίζοντας παράλληλα πρόσβαση στο νερό δίνοντας έμφαση στην τυπική ατμόσφαιρα λιμανιού.

Για την υλοποίηση του προγράμματος δημιουργήθηκε ο φορέας 'HafenCity Hamburg GmbH' ο οποίος διαχειρίζεται όλες τις δραστηριότητες ως υπεύθυνος φορέας ανάπτυξης και οικοπεδούχος. Το πρόγραμμα ανάπτυξης και οι διαδικασίες οικοδομικών αδειών προωθούνται σε μια ειδική ομάδα εργασίας του Υπουργείου Αστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Από τον Οκτώβριο του 2006 το HafenCity διατηρείται σε κατάσταση

«περιοχής προτεραιότητας», το οποίο σημαίνει ότι όλα τα πολιτικά κόμματα στη βουλή της πόλης του Αμβούργου συζητούν τα σχέδια ανάπτυξης τα οποία θεωρούνται στοιχεία-κλειδιά, σε μια 'επιτροπή ανάπτυξης της πόλης' που δημιουργήθηκε ειδικά για αυτό το σκοπό.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΛΕΙΤΗ DOCKS – ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ

Η περιοχή παρέμβασης καλύπτει έκταση 170 εκταρίων, στην παλιά λιμενική / βιομηχανική ζώνη, με συγκέντρωση πρώην βιομηχανικών και εμπορικών χρήσεων που θα τοποθετηθούν σε άλλα σημεία της πόλης. Το έργο συνδέεται με την μικρότερη σε έκταση ανάπλαση του παραλιακού μέτωπο του Granton επίσης στο Εδιμβούργο. Η βασική αρχή που χρησιμοποιήθηκε στην ανάπλαση είναι η δυναμική μίξη χρήσεων από λειτουργίες όπως γραφεία, ξενοδοχεία, αναψυχή, εμπόριο, δημόσιος χώρος και κατοίκηση, με στόχο την εδραίωση ενός ενεργού αστικού περιβάλλοντος και της δημιουργίας μια ένωσης ανάμεσα στο παραλιακό μέτωπο και τις υπάρχουσες τριγύρω γειτονίες.

Στο πλαίσιο σχεδιασμού της περιοχής σχεδιάζονται 9 νέα διασυνδεδεμένα, βιώσιμα παραλιακά «χωριά» πάνω σε 144 εκτάρια πρώην βιομηχανικής γης, περιοχή μεγαλύτερη ακόμα και από το κέντρο του Εδιμβούργου. Μεταξύ τους χαράσσονται άξονες / διαδρομές που εξασφαλίζουν την θέα σε σημαντικά τοπόσημα της πόλης συμπεριλαμβανομένου του Κάστρου του Εδιμβούργου, του Calton Hill και του Arthur's Seat, δημιουργώντας τη δομή για τον σχεδιασμό και συνδέοντας το παραλιακό μέτωπο με το κέντρο της πόλης. Επιπλέον αυτών, στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν 12 κτίρια, τα οποία έχουν καταγραφεί από το νόμο ως κτίρια που αξίζει να διατηρηθεί η ιστορική σημασία τους, καθώς και 5 αποβάθρες ως αξιολογικά αρχιτεκτονικά στοιχεία. Περιλαμβάνεται επίσης ο πύργος του Martello που χρονολογείται από την περίοδο του Ναπολέοντα. Τέλος, η περιοχή του λιμανιού που γειτνιάζει με την θάλασσα, έχει χαρακτηριστεί ως σημείο Ειδικού Επιστημονικού Ενδιαφέροντος και περιοχή Ειδικής Προστασίας και χρήζει ιδιαίτερης περιβαλλοντικής προστασίας.

Το πρόγραμμα ανάπλασης περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστο τους παρακάτω χώρους και υποδομές :

- νέο δίκτυο τραμ (37 εκ. ευρώ συνεισφορά στην κατασκευή του)
- το 30% των κατοικιών θα είναι κατοικίες με 3 ή περισσότερα δωμάτια, για οικογένειες
- κατασκευή μιας σειράς κατοικήσιμων γειτονιών που θα παρέχουν μια μείξη κατοικιών ως προς τον τύπο, το μέγεθος, την ιδιοκτησία και τις προσιτές τιμές
- νέο γυμνάσιο για 1000 παιδιά
- 3 νέα δημοτικά σχολεία για περισσότερα από 1300 παιδιά καθώς και νέες τάξεις για τα υπάρχοντα Καθολικά Σχολεία
- νέες πισίνες, κέντρα αθλητισμού, γήπεδα και πάρκα για skate
- αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών (εξοικονόμηση 43,5 εκ. ευρώ για αναγκαίες βελτιώσεις)
- δημιουργία δύο νέων τοπικών εμπορικών κέντρων, ένα από τα οποία θα περιέχει ένα μεγάλο κατάστημα τροφίμων
- δημιουργία μεικτής συνοικίας, με κύρια χρήση την εργασία

- δημιουργίας μίας ενοποιημένης περιοχής βιομηχανικών και αποθηκευτικών χρήσεων στα ανατολικά, καθώς και η διατήρησή της για πιθανή διαχείριση αποβλήτων σε συνδυασμό με παραγωγής θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας
- λειτουργία χρήσεων αναψυχής και τουρισμού

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ POTSDAMER PLAZT - BEROLINO

Η Potsdamer Platz βρίσκεται στο κέντρο του Βερολίνου, σε θέση εφαιπτόμενη με το μεγάλο πάρκο της πόλης, το Tiergarten, και σε άμεση σχέση στα δυτικά της με το Kulturforum, ένα από τα μεγαλύτερα πολιτιστικά κέντρα του Βερολίνου, στα βόρεια με το Reichstag και στα ανατολικά με το διοικητικό κέντρο του Βερολίνου. Η πλατεία βρίσκεται πολύ κοντά στην Friedrich strasse, τον σημαντικότερο εμπορικό άξονα του Βερολίνου κατά την δεκαετία του '20, ο οποίος μετά την πτώση του τείχους επανακτά την αίγλη του. Το 1961, με την ανέγερση κατά μήκος της Potsdamer Platz, του τείχους του Βερολίνου, η πλατεία χάνει ολοκληρωτικά το ρόλο της, καθώς από χώρος συγκέντρωσης και διέλευσης, μετατρέπεται σε ένα σύνορο, ένα αστικό no man's land, το οποίο στα επόμενα χρόνια ερημώνεται. Με την πτώση του τοίχους το 1989 η πλατεία αναδεικνύεται σε περιοχή κλειδί για το Βερολίνο, τόσο σε συμβολικό/πολιτικό επίπεδο όσο και σε στρατηγικής σημασίας αστικό σημείο, λόγω της γειτνίασης με το πολιτιστικό, εμπορικό και διοικητικό κέντρο της πόλης.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελεί το γεγονός ότι η περιοχή παρέμβασης κατά το μεγαλύτερο μέρος της αποτέλεσε ιδιωτικό χώρο, καθώς τα πρώτα 600.000 τ.μ., και συγκεκριμένα τα οικόπεδα νοτιοδυτικά της πλατείας αγοράστηκαν το 1987 από την εταιρεία Daimler Benz και εν συνεχεία το 1995 το τριγωνικό οικόπεδο βόρεια και δυτικά της πλατείας αγοράστηκε από την εταιρεία Sony.

Για την ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής της Potsdamer Platz και της Leipziger Platz, διοργανώθηκαν στην σειρά αρκετοί αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί. Βασικός στόχος όλων των προτάσεων αποτέλεσε η διατήρηση του προϋπάρχοντα πολεοδομικού ιστού, και του χαρακτήρα του βερολινέζικου αστικού ιστού και η ανασυγκρότηση της αστικής συνέχειας στην καταστραμμένη από τον πόλεμο και απαξιωμένη από το τείχος, κεντρική αυτή περιοχή. Μεταξύ του αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1991 και του επόμενου το 1992, υπήρξαν διαφοροποιήσεις, σημαντικότερες εκ των οποίων ήταν το μέγιστο ύψος των κτιρίων (από μέγιστο 35μ, σε κατάργηση του ανώτατου ορίου) και η εισαγωγή μίας νέας πλατείας στην σύνθεση, στο δυτικό τμήμα της περιοχής ανάπλασης, γύρω από την οποία ανοίγονται το I-max cinema , ένα καζίνο, ένα μεγάλο ξενοδοχείο και ένα θέατρο. Όσον αφορά τον χαρακτήρα των υπόλοιπων κτιρίων, γίνεται χρήση στοών στο ισόγειο για την εξυπηρέτηση εμπορικών χρήσεων και γίνεται επιλογή υλικών σε γήινες αποχρώσεις. Οι χρήσεις γης απαρτίζονται κατά 50% από χώρους γραφείων, ενώ κατά 30% έχουμε χρήσεις σχετικές με την διασκέδαση (θέατρα, ξενοδοχεία, σινεμά), χρήσεις εμπορικές και άλλες σχετικές με τη διανομή εμπορευμάτων. Τέλος, ένα ποσοστό 20% συμπληρώνεται από κατοικίες.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ SUPERBLOCKS - ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Τα Superilles, ή superblocs στην αγγλική γλώσσα, αποτελούν ένα πειραματικό έργο που έχει σχεδιαστεί από το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαρκελώνης σε συνεργασία με τον Αστικό

Οργανισμό Οικολογίας (Urban Ecology Agency), που έχει ως στόχο την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας, την εντατική χρήση των δημόσιων χώρων, την προαγωγή της βιοποικιλότητας και της κοινωνικής συνοχής με τη συμμετοχή του κοινού, το μειωμένο οικολογικό αποτύπωμα και, εν γένει, την ενίσχυση της ανθρώπινης διάστασης της πόλης. Οι άνω στόχοι επιτυγχάνονται με την πιλοτική προώθηση ενός νέου τύπου αστικής οργάνωσης σε πέντε μακρο-περιοχές ειδικά επιλεγμένες για το πείραμα. Δημιουργήθηκαν εδαφικές μονάδες μεγέθους 9 οικοδομικών τετραγώνων, σε Ιπποδάμεια πολεοδομική οργάνωση, με ήπιας κυκλοφορίας εσωτερικούς δρόμους στους οποίους πραγματοποιούνται παρεμβάσεις πολεοδομικού σχεδιασμού και λαμβάνουν χώρα περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Δημιουργείται με αυτόν τον τρόπο «συνέχεια» του οδικού δικτύου περιμετρικά των 9 Ο.Τ. και της «ασυνέχεια» του εσωτερικά στη «μικρο-γειτονιά» που σχηματίζουν τα 9 Ο.Τ. Στις εξωτερικές / περιμετρικές διαδρομές επιτρέπεται η κίνηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και των αυτοκινήτων με 50 χλμ./ώρα, ενώ στις εσωτερικές διαδρομές επιτρέπονται, σε κινήσεις βρόγχων, μόνο ιδιωτικά οχήματα με 10 χλμ./ώρα, ώστε να δοθεί προτεραιότητα στους πεζούς και ποδηλάτες. Η ως άνω κυκλοφοριακή διευθέτηση στα superblocks της Βαρκελώνης επιτρέπει τη συνεχή ροή στην περίμετρο τους, ενώ στο εσωτερικό δημιουργήθηκαν οδοί ήπιας κυκλοφορίας. Η πλευρά των superblocks της Βαρκελώνης είναι μεγέθους περίπου 400μ.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ VILLETTE – ΠΑΡΙΣΙ

Στο βορειοανατολικό άκρο του 19ου διαμερίσματος του Ile-de-France συναντά κανείς τη Villette χτισμένη σε μια πεδιάδα ανάμεσα στους λόφους του Buttes-Chaumont και την Μονμάρτη. Σε έναν από τους μεγαλύτερους εναπομείναντες κενούς χώρους του Παρισιού, μια έκταση μεγαλύτερη του 1χλμ στη μια πλευρά και 700μ στην άλλη, όπου κατά το παρελθόν βρίσκονταν τα σφαγεία και η αγορά κρεάτων του Παρισιού, σήμερα, ανάμεσα στις στάσεις του μετρό Porte de Pantin και Porte de la Villette, απλώνεται ένα από τα σημαντικότερα πάρκα της πόλης, το Parc de la Villette, έργο - αποτέλεσμα διεθνούς αρχιτεκτονικού διαγωνισμού του 1982 που έθεσε ως στόχο την σηματοδότηση του οράματος μιας νέας εποχής και την μελλοντική οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη μιας περιοχής – κλειδί για το Παρίσι. Με βασικό άξονα την αναζωογόνηση της Villette, η κυβέρνηση της Γαλλίας, αφού αποφάσισε τη διακοπή της λειτουργίας των σφαγείων, ίδρυσε έναν Οργανισμό υπεύθυνο για το σύνολο του project. Έχοντας προκηρύξει εθνικό διαγωνισμό για τη δημιουργία του Cité des Sciences et de l' Industrie, η κατασκευή του πάρκου στο σύνολό της ολοκληρώθηκε το 1995.

Το Parc de la Villette, εξ' ορισμού, καλείται ως το πάρκο για τον 21ο αιώνα. Πρόκειται για ένα project διεθνούς εμβέλειας που είχε σκοπό την εξυγίανση μιας πρώην βιομηχανικής περιοχής, την οικολογική της αναβάθμιση και την απόδοσή της στην κοινωνία του Παρισιού, στη γειτονιά, στον κάτοικο. Καθοριστικός παράγοντας για την ανάδειξη του project και τη δημοτικότητά του αποτέλεσε η απόσταση του πάρκου από το ιστορικό κέντρο του Παρισιού αφού βρίσκεται εντός του Ile-de-France και είναι εύκολα προσβάσιμο με το μετρό. Η απουσία ορίων ως προς τη γύρω περιοχή επιτρέπει την ελεύθερη είσοδο στο χώρο, στις πλευρές που δεν καλύπτονται από υδάτινα κανάλια.

Στο πάρκο συνυπάρχουν χωροθετημένες πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ανοιχτοί χώροι πρασίνου που διαθέτει, καθώς και το Εθνικό Μουσείο Επιστημών και το Εθνικό Κέντρο για σπουδές μουσικής και χορού, ενισχύοντας παράλληλες δράσεις. Το σύστημα των «γραμμών», οι διαδρομές που συνδέουν το πάρκο με την πόλη και τις εσωτερικές δραστηριότητες μεταξύ τους είναι τρεις: ο υδάτινος (το παλιό εμπορικό κανάλι), ο εναέριος (οι σκεπασμένοι, τεμνόμενοι άξονες της ανυψωμένης γέφυρας) και ο επίγειος (το ελικοειδές μονοπάτι που ενώνει τους φιλοσοφικούς κήπους).

ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3 ROCKET PARKS – MANHATTAN NEW YORK CITY

Η Ν.Υόρκη είναι μια πόλη στην οποία τα πάρκα έχουν σημαίνοντα ρόλο στην ζωή των κατοίκων – και βεβαίως το πιο γνωστό είναι το Central Park στο οποίο υπολογίζεται ότι οι επισκέπτες φτάνουν τα 25 εκατομμύρια τον χρόνο. Ταυτόχρονα με την δημόσια διαχείριση των κατά κανόνα μεγάλων πάρκων, αναπτύχθηκε πολύ σημαντική δράση στην δραστηριοποίηση και ευαισθητοποίηση του ιδιωτικού τομέα και των πολιτών για την δημιουργία και συντήρηση μικρών χώρων πρασίνου, τα λεγόμενα Rocket parks, τα οποία στην πλειοψηφία τους έχουν πλέον πάρει τα ονόματά τους από τις εταιρείες που δημιουργήθηκαν για αυτόν τον σκοπό. Στην σχετική πολιτική της πόλης για τα παραπάνω είναι σημαντικό να καταγραφούν δύο ενδιαφέροντα προγράμματα:

- Το πρόγραμμα Adopt – A – Park : είναι ένα από τα πολλά προγράμματα κινήτρων σε μεμονωμένα άτομα, ομάδες, εταιρείες, επαγγελματίες κ.ο.κ. να έχουν ενεργό συμμετοχή στην δημιουργία πράσινων χώρων. Μέσω αυτού δίνεται η δυνατότητα σε ενεργούς πολίτες και μέλη να αναλάβουν συγκεκριμένη δράση, όπως π.χ. την επέμβαση στην πλακόστρωση σε υπαίθριο Κ.Χ., την μετατροπή μιας νησίδας στον οδικό χώρο ή μιας συμβολής οδών σε μικρό χώρο πρασίνου, έως και την ανακαίνιση μιας παιδικής χαράς
- Το πρόγραμμα Urban Park Rangers : ξεκίνησε το 1979, και έκτοτε βοήθησε τους Νεοϋορκέζους και τους επισκέπτες όλων των ηλικιών να ανακαλύψουν και να εξερευνήσουν τον φυσικό κόσμο της Νέας Υόρκης μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της υπαίθριας αναψυχής, της διαχείρισης της άγριας ζωής και της ενεργού εθελοντικής συντήρησης
- Το πρόγραμμα του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Project for Public Spaces : ξεκίνησε το 1975 και προωθεί τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων στον δημόσιο χώρο συνεργατικά με τους καθημερινούς χρήστες

Samuel Paley Park

Ιδιωτικό πάρκο ανοιχτό στο κοινό, που σχεδιάστηκε από τον R.Zion και χρηματοδοτήθηκε από το ίδρυμα W. Paley. Δημιουργήθηκε το 1967 και έχει έκταση 390τ.μ. Οι τρεις πλευρές του οριοθετούνται από τους ψηλούς τοίχους των παρακείμενων οικοδομών και έχουν καλυφθεί με αναρριχώμενα φυτά. Η ανοιχτή πλευρά προς τον δρόμο προστατεύεται από τον θόρυβο της πόλης μέσω της φύτευσης ψηλών δένδρων. Στην εσωτερική πλευρά που βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του πάρκου, έχει δημιουργηθεί ένας καταρράκτης 6 μέτρων ο οποίος εξασφαλίζει τον δροσισμό του πάρκου κατά τους θερινούς μήνες. Η

επιλογή των υλικών πλακόστρωσης επιτρέπει την ανάπτυξη ποώδους βλάστησης στα ενδιάμεσα κενά και έχουν φυτευτεί επιπλέον 17 ψηλά δένδρα. Ο αστικός εξοπλισμός είναι σταθερός και κινητός. Το Paley Park αποτελεί ένα από τα πιο αγαπημένα μικρά πάρκα της πόλης.

Green Acre Park

Ιδιωτικό πάρκο ανοιχτό στο κοινό, που ολοκληρώθηκε το 1971 από το Greenacre Foundation και επαναχρηματοδοτήθηκε πριν από μερικά χρόνια από την Mrs Jean Mause. Βρίσκεται σε κοντινή απόσταση μερικών οικοδομικών τετραγώνων από το Paley Park και έχει έκταση περίπου 1,5 στρ. Οι καθημερινοί χρήστες του είναι κυρίως, εργαζόμενοι, ιδιοκτήτες των κοντινών καταστημάτων και τουρίστες. Ο σχεδιασμός του προσομοιάζει σε αυτόν του Paley Park καθώς διαθέτει τεχνητό καταρράκτη, φυτεμένα δένδρα και κινητό εξοπλισμό (καρέκλες και τραπέζια). Τα στοιχεία φωτισμού, αποδίδουν επιπλέον θερμότητα κατά τους χειμερινούς μήνες και έχει δημιουργηθεί και ένα μικρό αναψυκτήριο.

Bryant Park

Πρόκειται για δημόσιο πάρκο που τελεί υπό ιδιωτική διαχείριση και το οποίο δημιουργήθηκε μέσω της ανάπλασης της πλατείας Reservoir το 1884. Βρίσκεται στην περιοχή Midtown του Manhattan, ανάμεσα από την 5^η και την 6^η λεωφόρο και μεταξύ της 40^{ης} και 42^{ης} οδού. Έχει σημαντικό μέγεθος, λίγο παραπάνω από 9,5 στρ. Πήρε το όνομά του προς τιμήν του ομώνυμου ποιητή. Την δεκαετία του 1920, το βόρειο τμήμα του παρέμεινε κλειστό και εν συνεχεία το 1932 προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την ανάπλασή του που ολοκληρώθηκε το 1934. Τα επόμενα χρόνια το πάρκο παραμελήθηκε αρκετά μέχρις ότου ανακυρήθηκε μνημείο. Έκτοτε δημιουργήθηκε η Bryant Park Restoration Corporation που ανέλαβε εφεξής την συντήρηση και διαχείριση του πάρκου και τις επόμενες αναπλάσεις του. Επίσημα το πάρκο με την σημερινή μορφή του αποδόθηκε το κοινό το 1992 και το 2010 συμπεριλήφθηκε στους 10 καλύτερους τόπους των ΗΠΑ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “POCKET PARK SCHEME” ΤΗΣ ΚΟΜΗΤΕΙΑΣ NORTHAMPTONSHIRE ΑΓΓΛΙΑ

Το πρόγραμμα του Northamptonshire είναι το παλιότερο πρόγραμμα pocket parks της Αγγλίας το οποίο αρχικά λειτούργησε μέσω της τοπικής κοινότητας την δεκαετία 1980-1990, μετά από την εφαρμογή της ομώνυμης ιδέας (Pocket Park Scheme) του A.Teulon. Στο διάστημα αυτό δημιουργήθηκαν 18 pocket parks όλα με δράση εθελοντών. Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί πάνω από 80 pocket parks μεγέθους που κυμαίνεται από 0,4 έως 34 εκτάρια. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι τα παρακάτω :

Great Billing Pocket Park

Βρίσκεται στα όρια του χωριού Billing στην θέση του παλιού Δημαρχείου της περιοχής σε έναν ορθογώνιο χώρο συνολικής έκτασης 11.700τ.μ. και σε άμεση γειτνίαση καιενατμόνιση με το πέτρινο τοίχος Ha-Ha που είναι χαρακτηρισμένο μνημείο. Ο σχεδιασμός του πάρκου συνδυάζει την εκτεταμένη φύτευση διαφορετικών ειδών δένδρων και φυτών και την τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων και αστικού εξοπλισμού.

Brixworth Pocket Park

Το πάρκο δημιουργήθηκε στην θέση παλιού ανενεργού λατομείου. Έχει μέγεθος 2900τ.μ. και η λειτουργία του ξεκίνησε το 1997. Η επιλογή της φύτευσης έγινε με βάση το κριτήριο της διατήρησης της πανίδας της περιοχής. Η φιλοσοφία του πάρκου είναι η αποδοχή και χρήση του από όλες τις ηλικιακές ομάδες, και για τον σκοπό αυτό έχουν συμπεριληφθεί εγκαταστάσεις κοινόχρηστων ποδηλάτων, παιδική χαρά, και μικρό αναψυκτήριο, καθώς ταυτόχρονα στον χώρο διοργανώνονται εθελοντικές δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες.

Kettering General Hospital Pocket Park

Το πάρκο δημιουργήθηκε στην θέση του παλιού λαχανόκηπου του ομώνυμου νοσοκομείου, το οποίο είναι και ο φορέας συντήρησης και διαχείρισής του. Το πάρκο είναι ανοιχτό όχι μόνο στους ασθενείς, επισκέπτες και εργαζόμενους του νοσοκομείου αλλά και στους πολίτες της ευρύτερης κοινότητας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Small Public Urban Green Spaces (SPUGS) - ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ

Η πόλη της Κοπεγχάγης, ως μέρος ενός μεγαλύτερου οράματος για να γίνει η πιο πράσινη πρωτεύουσα στον κόσμο, εφάρμοσε 14 επιπλέον rocket parks που δημιουργήθηκαν έως το 2015. Τα κριτήρια της πόλης για την δημιουργία τους καθορίζουν ότι ένα rocket park :

- Δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 5.000τ.μ.
- Πρέπει να έχει τουλάχιστον ένα είδος βλάστησης
- Πρέπει να έχει άμεση δημόσια πρόσβαση
- Πρέπει να έχει διακριτά όρια που το χωρίζουν από τον περιβάλλοντα δημόσιο χώρο

Ταυτόχρονα δημιουργήθηκε μια λίστα με τα πιθανότερα σημεία δημιουργίας SPUGS εντός των πιο πυκνοδομημένων περιοχών κατοικίας της πόλης της Κοπεγχάγης. Αφού η σχετική ερευνητική ομάδα ερεύνησε πιθανά πάρκα στη λίστα, μείωσε τους ιστότοπους σε εννέα SPUGS με βάση τις πραγματικές συνθήκες και τις επιθυμητές κατηγορίες, όπως "Γεωμετρική σχεδίαση", "Café / History" και "Multicharacteristic" (ένα από τα εννέα SPUGS που μελετήθηκαν είναι Odins Lomme, ένα πάρκο στη γειτονιά Nørrebro κάτω από μισό στρέμμα). Οι ερευνητές τεκμηρίωσαν την χρήση των SPUGS, μέσω ερωτηματολογίων τα οποία διακινήθηκαν στο κοινό για 5 μήνες, μία φορά την εβδομάδα και σε διαφορετικές ώρες της ημέρας, συγκεντρώνοντας 698 απαντήσεις, που συναινούν ότι (α) η πλειονότητα των χρηστών επισκέπτεται ένα SPUG για κοινωνικοποίηση και «ξεκούραση και αποκατάσταση», δεν έχει πρόσβαση σε ιδιωτικό κήπο και θεωρεί ότι θα ωφεληθεί όσον αφορά στην ψυχική και σωματική υγεία και ευεξία και (β) η ανάπτυξη των SPUGS στην πόλη έχει όχι μόνο περιβαλλοντικό αλλά και κοινωνικό και οικονομικό όφελος ιδιαιτέρως σε σχέση με τις δαπάνες για την δημόσια υγεία.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ – ΠΑΡΙΣΙ

Πάνω από 40.000 άτομα συμμετείχαν στο στάδιο της ψηφοφορίας του πρώτου συμμετοχικού προϋπολογισμού της πόλης του Παρισιού. Οι κάτοικοι του Παρισιού συμμετείχαν στο πρόγραμμα συμμετοχικού σχεδιασμού και η ιδέα "Des Jardins sur les Murs" («Πράσινοι τοίχοι») βρέθηκε στην κορυφή κατά τη ψηφοφορία των πολιτών με 21.319 ψήφους. Έτσι αποφασίστηκε να κατασκευαστούν 41 κάθετοι «πράσινοι τοίχοι» σε

όλα τα δημοτικά διαμερίσματα της πόλης. Εν συνεχεία, σε στενή συνεργασία με τους δημάρχους των 20 διαμερισμάτων του Παρισιού, εντοπίστηκαν 41 κατάλληλοι τοίχοι, 27 από τρία ιδρύματα, ενώ 9 από τους 41 ανήκουν σε ιδιόκτητα κτίρια. Εκτός από τους παραπάνω 41 πράσινους τοίχους, το πρόγραμμα συμπεριλαμβάνει :

- 1.000.000 τ.μ. από φυτεμένα δώματα και πράσινους τοίχους, το 1/3 των οποίων χρησιμοποιούνται για την παραγωγή φρούτων και λαχανικών
- 300.000 τ.μ νέων χώρων πρασίνου στη πόλη
- 20.000 περισσότερα δέντρα στο Παρίσι
- 200 έργα πρασίνου που θα επιλεγούν από τους κατοίκους
- πειραματική εφαρμογή πρότυπων δεντροφυτεύσεων σε δυο επιλεγμένους δρόμους

SMART ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ NEED4B ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Προκειμένου να μειωθεί δραστικά η κατανάλωση ενέργειας και οι συναφείς εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2010/31 / UE ορίζει ότι όλες οι νέες κατασκευές πρέπει να φτάσουν σχεδόν στο μηδέν επίπεδα κατανάλωσης ενέργειας έως το έτος 2020. Το NEED4B είναι ένα έργο συνεργασίας EU-FP7 που υποδεικνύει οικονομικά αποδοτικές και ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες και μεθόδους για το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία νέων κτιρίων πολύ χαμηλής ενέργειας Στο έργο εντάσσονται μια σειρά πιλότων που θα δείξει πώς να επιτευχθεί πρωτογενής κατανάλωση ενέργειας κάτω από 60 kWh / m² έτος στα κτίρια.

Στο έργο εντάχθηκε το κτίριο "ScOLa" (Σχολή Ξένων Γλωσσών) του Πανεπιστημίου Özyeğin της Κωνσταντινούπολης. Πρόκειται για ένα κτίριο συνολικής έκτασης 17.756 m². Το κτίριο ScOLa (School of Languages) είναι μέρος ενός γενικού σχεδίου του Πανεπιστημίου Özyeğin , το οποίο βρίσκεται στο Nisantere της Κωνσταντινούπολης (βορειοδυτική Τουρκία). Το κτίριο βρίσκεται στο κέντρο της πανεπιστημιούπολης, ακριβώς πέρα από το φοιτητικό κέντρο. Περισσότεροι από 1.450 μαθητές, 125 δάσκαλοι και 10 διευθυντές χρησιμοποιούν το ScOLa από τον Σεπτέμβριο του 2014. Καθώς η χωρητικότητα χρήση του κτιρίου είναι πολύ υψηλή, υπάρχουν τρεις είσοδοι στο κτίριο. Το κτίριο αποτελείται από 66 αίθουσες διδασκαλίας για 20 άτομα, 4 αίθουσες διαλέξεων για 56 άτομα, 2 αίθουσες διαλέξεων για 90 άτομα, 3 αίθουσες σεμιναρίων, 25 αίθουσες μελέτης, 54 γραφεία, καφετέριες, τουαλέτες, διάδρομοι και διάφορες αίθουσες εξυπηρέτησης. Όλα τα μαθήματα πρέπει να χρησιμοποιούνται από τις 08:00 έως τις 17:00 πέντε ημέρες την εβδομάδα, να δέχονται τους καλοκαιρινούς μήνες και όλα τα γραφεία των εκπαιδευτών να χρησιμοποιούνται από τις 08:00 έως τις 18:00 σύμφωνα με το πρόγραμμα των εκπαιδευτών. Από το 2015, το υπόγειο φιλοξενεί τους φοιτητικούς συλλόγους που επεκτείνουν τη χρήση αυτού του κτηρίου σε νύχτες και σαββατοκύριακα. Η B-DESIGN είναι η αρχιτέκτονας εταιρεία που είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό του κτιρίου ScOLa. Ο Όμιλος FIBA ασχολείται με τη διαχείριση έργων και κατασκευών στο Πανεπιστήμιο Özyeğin.

Γενικότερα, όλη η πανεπιστημιούπολη έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί με στόχο να γίνει ένα παράδειγμα βιωσιμότητας και ενεργειακής απόδοσης, ως μέρος του προγράμματος «Zero Istanbul 2050». Επιπλέον, περισσότεροι από 20 ενδιαφερόμενοι έχουν συμμετάσχει στο σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία αυτού του κτηρίου. Από την αρχή, οι προκαταρκτικές προσδοκίες των ενδιαφερομένων είναι η οικονομική δυνατότητα, η εύκολη συντήρηση, η διαθεσιμότητα των επιλεγμένων προϊόντων στην αγορά και οι ομαλές κατασκευαστικές εγκαταστάσεις. Κατά τη φάση σχεδιασμού το 2012, ο σχεδιασμός του κτιρίου αναπτύχθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων. Η εξοικονόμηση 1 εκατ. € επιτεύχθηκε με τη βελτιστοποίηση της ηλιακής σκίασης. Επίσης, επιτεύχθηκε εξοικονόμηση ενέργειας 35% χάρη στην προσομοίωση και τη βελτιστοποίηση κεραυνών, η οποία τροφοδοτείται εξ ολοκλήρου με φωτοβολταϊκή εγκατάσταση.

Οι κατασκευαστικές εργασίες πραγματοποιήθηκαν κυρίως κατά το 2013 και η τελική θέση σε λειτουργία του κτιρίου πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2014. Η παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο του κτηρίου άρχισε το καλοκαίρι του 2014 όταν οι μαθητές ξεκίνησαν μια νέα ακαδημαϊκή χρονιά.

CITIES NET – ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Ενσωματώνοντας την αναπτυξιακή στρατηγική του φορέα CitiesNet, ο Δήμος Καρδίτσας έχει υλοποιήσει μία σειρά έργων υποδομών, στοχεύοντας στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των υφιστάμενων δομών. Η εγκατάσταση των απαραίτητων υποδομών όπως ευρυζωνικό δίκτυο οπτικών ινών και η δημιουργία Ασύρματου Δικτύου Ελεύθερης Πρόσβασης, αποτέλεσαν τα βασικά εργαλεία για τη στήριξη των έξυπνων εφαρμογών.

Στον τομέα της διακυβέρνησης ο Δήμος έχει δημιουργήσει την εφαρμογή «myKarditsaApp» μέσα από την οποία δύναται ο κάθε πολίτης να αποστείλει άμεσα τα αιτήματά του στο διαδικτυακό σύστημα. Επίσης μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου κάποιος χρήστης δύναται να περιηγηθεί ψηφιακά στον επίσημο χάρτη της πόλης (City Guide), μέσω της χρήσης Γεωγραφικού Πληροφοριακού Συστήματος(GIS). Στηρίζοντας τη βιώσιμη κινητικότητα, η πόλη έχει προάγει ως ανθρώπινο δικαίωμα τη χρήση του ποδηλάτου, προσφέροντας στους πολίτες τη δυνατότητα να μετακινηθούν άμεσα και απρόσκοπτα μέσω της ενοικίασης δημόσιων ποδηλάτων. Το σύστημα το οποίο επιλέχτηκε για την οργάνωση του όλου εγχειρήματος, ονομάζεται easy bike, και λειτουργεί υπό την αρχή της ηλεκτρονικής ενοικίασης. Το λογισμικό το οποίο διαχειρίζεται τη διαδικασία επιτρέπει την αλληλεπίδραση με το χρήστη μέσω του κινητού του ή στους σταθμούς, ενημερώνοντάς τον για τη λειτουργία, τη χρήση, τη χρέωση και τις προϋποθέσεις. Αυτό επιτυγχάνεται παρακολουθώντας τη λειτουργία του συστήματος μέσω διαδικτύου και ενσωματωμένου συστήματος Gps στα ποδήλατα. Μέχρι σήμερα έχουν εγκατασταθεί έξι σταθμοί ποδηλάτων εξυπηρετώντας με 60 ποδήλατα τους κατοίκους της Καρδίτσας (easybike.gr, 2015).

Η ενίσχυση της χρήσης του ποδηλάτου καθώς και η βελτίωση της υγείας των πολιτών, υλοποιείται μέσα από την προώθηση της εφαρμογής στο κινητό 'Bikeyourcity'. Με τη λειτουργία της εφαρμογής καταγράφονται τα χιλιόμετρα που έχει διανύσει κάποιος, υποβοηθώντας τους κατοίκους να βελτιώνουν την υγεία τους μέσα από τη χρήση του

ποδηλάτου και ταυτόχρονα τη συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος, γεγονός που προβάλλεται μέσα από τη ρήση «όλοι να κάνουμε από λίγα χιλιόμετρα, συμβάλλοντας σε έναν κοινό σκοπό» (easybike.gr, 2015). Στο πλαίσιο άμεσης εξυπηρέτησης των πολιτών και βελτίωσης της καθημερινότητας, εφαρμόστηκε το 2010, η έξυπνη εφαρμογή mobiPARK την οποία ανέπτυξε το Εργαστήριο Κινητών Ραδιοεπικοινωνιών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Η λειτουργία της στόχευσε στην άμεση εξασφάλιση χώρου στάθμευσης με την αγορά κάρτα στάθμευσης μέσω του κινητού, με φθηνότερες χρεώσεις (newsbeast.gr, 2010).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ο δικαιούχος δήμος μπορεί να παρουσιάσει όλα όσα υλοποιεί η προγραμματίζει μέσω άλλων χρηματοδοτικών πόρων, που σχετίζονται με υποστηρικτικές και παράλληλες δράσεις και συνέργειες που υποστηρίζουν την αποτελεσματικότητα του έργου της πρότασης.

Στις συνέργειες αυτές μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνονται διάφορα παράλληλα προγράμματα που υλοποιούνται ή προγραμματίζονται και χρηματοδοτούνται από τον δήμο ή από άλλους πόρους (όχι δηλαδή από το παρόν πρόγραμμα) και σχετίζονται με τους πολίτες, τους φορείς, συλλόγους και επαγγελματίες. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων παράλληλων προγραμμάτων είναι τα κάτωθι :

- Πρόγραμμα κατάθεσης προτάσεων των πολιτών για ανάπλαση σε συγκεκριμένους δρόμους και σημεία της πόλης (desire lines)
- Συμμετοχή των παρόδων επιχειρήσεων, ιδιωτικών φορέων παροχής υγείας κ.λπ. σε ψηφιακή πλατφόρμα και app εφαρμογή που σχετίζεται με τις μετακινήσεις
- Δημιουργία school travelplans και work travel plans
- Πρόσκληση σε εξειδικευμένες εταιρείες και ακαδημαϊκά ιδρύματα για υποστήριξη και δημιουργία μοντέλων θερμικής άνεσης, προτάσεις βελτίωσης και παροχή συστημάτων παρακολούθησής υλοποίησής τους (π.χ. ψηφιακές πλατφόρμες σε επίπεδο δήμων καταγραφής κλιματικών δεδομένων και παρακολούθηση των διακυμάνσεων και βελτιώσεων με βάση τα έργα που υλοποιούνται
- Πρόσκληση σε start – up επιχειρήσεις και διασύνδεση με θερμοκοιτίδες καινοτομίας για δημιουργία συστημάτων, κατασκευών και καινοτόμων εργαλείων σε επίπεδο δήμου για εξοικονόμηση ενέργειας
- Συμμετοχή των ιδιωτών και των επιχειρήσεων στην αύξηση του αστικού πρασίνου με επιβράβευση (π.χ. μείωση δημοτικών τελών) και προώθηση ειδικού σήματος «πράσινου κηδεμόνα» μέσα από πρόγραμμα υιοθέτησης πράσινου χώρου από ιδιώτες ή επιχειρήσεις
- Δημιουργία «δικτύου επισκευής πόλης»
- Πρόσκληση εμπορικών επιχειρήσεων για συστηματική χρήση υπόγειων κάδων και υπόγειων κάδων ανακυκλώσιμων υλικών

- Συμμετοχή ξενοδοχειακών μονάδων, δομών φιλοξενίας ηλικιωμένων κ.λπ. σε πρόγραμμα εγκατάστασης «γκρι» νερού